

EDITORIAL

DESPRE INTOLERANȚA RELIGIOASĂ

"Vai vouă, învățătorilor de Lege!"

Că ați luat cheia cunoștinței: voi înșivă n-ați intrat, iar pe cei ce voiau să intre i-ați împiedicat"

Luca 11:52

(Extrase din volumul lui Frithjof Schuon, *Despre unitatea transcendentă a religiilor*, Ed. Humanitas, București 1994, p.37, 40-41, 43-44, 47)

"Nu neînțelegerea, mai mult sau mai puțin firească, de care dau dovadă, nici apărarea dreptului lor real, ci perfidia mijloacelor folosite constituie un adevărat "păcat împotriva Duhului"; perfidia aceasta dovedește, de altfel, că acuzațiile pe care se cred obligați să le formuleze nu sunt în general decât pretexte pentru a-și astâmpăra o ură instinctivă împotriva a tot ceea ce pare că amenință echilibrul lor superficial, echilibru reprezentând până la urmă o formă de individualism, deci de ignoranță. Într-o ordine de idei foarte asemănătoare ne putem întreba de ce întâlnim în polemicele religioase atâta prostie și atâta rea credință, până și la oameni care, altfel, sunt scutiți de atare defecte; e un indiciu sigur că în cele mai multe dintre aceste polemici există o parte de "păcat împotriva Duhului". Nimeni nu e criticabil pentru simplul fapt că atacă, în numele credinței sale, o tradiție străină, dacă o face numai din ignoranță; dar dacă nu acesta e motivul, omul va fi vinovat de blasfemie pentru că, jignind Adevărul divin manifestat într-o formă străină, el nu face altceva decât să profite de ocazie ca să-l ofenseze pe Dumnezeu fără mustrări de conștiință; acesta e, în fond, secretul zelului grosolan și impur al tuturor celor care, în numele convingerii lor religioase, își consacră viața pângăririi odioase a unor lucruri sacre, ceea ce nu este posibil decât folosind mijloace josnice. Li se adresează, de pildă, unor brahmani, cererea de a părăsi total o tradiție multimilenară, a cărei experiență spirituală a fost parcursă de nenumărate generații, o tradiție care a produs flori de înțelepciune și sfințenie până în zilele noastre; argumentele invocate pentru justificarea acestei uimitoare pretenții nu conțin totuși nimic concludent din punct de vedere logic și nu sunt proporționale cu amploarea cererii în chestiune; acei brahmani vor avea prin urmare motive infinite mai solide să rămână fideli patrimoniului lor spiritual, decât au cei care îi îndeamnă să înceteze de a mai fi ceea ce sunt. Disproporția - din punct de vedere hindus - între imensa realitate a tradiției brahmanice și insuficiența contra-argumentelor religioase e atât de mare, încât ea ar trebui să fie de ajuns pentru a dovedi că, dacă Dumnezeu ar voi să supună lumea întreagă unei singure religii, argumentele acesteia din urmă nu ar fi atât de slabe și nici cele ale unor așa-ziși "necredincioși" atât de puternice; altfel spus, dacă Dumnezeu n-ar fi decât de partea unei singure forme tradiționale, ea ar avea o asemenea forță persuasivă încât nici un om de bună credință nu i s-ar putea sustrage. De altfel, termenul însuși de "necredincios", aplicat membrilor unor civilizații mult mai vechi, cu o singură excepție, decât cea creștină - civilizații care au tot dreptul spiritual și istoric să o ignore pe aceasta din urmă - denotă iarăși, prin lipsa de logică a unei atare naive pretenții, caracterul abuziv al revendicărilor religioase în fața unor alte forme tradiționale ortodoxe.

Orice formă tradițională conține o dovadă absolută a adevărului său, deci a ortodoxiei sale; nu adevărul intrinsec și, drept urmare, legitimitatea tradițională proprie unei forme a Revelației universale sunt nedemonstrabile - în lipsa unor dovezi absolute -, ci numai faptul ipotetic că o anumită formă particulară ar fi adevărată și legitimă, iar acest fapt e imposibil de demonstrat pentru simplul motiv că este fals. Altfel spus, cine vrea să demonstreze adevărul unei religii fie nu are dovezi - fiindcă ele sunt inexistente -, fie nu posedă decât dovezi care afirmă orice adevăr tradițional fără excepție, indiferent de forma adoptată. Dacă Christos ar fi putut fi unica manifestare a Cuvântului, presupunând că o asemenea unicitate de manifestare e cu putință, nașterea Lui ar fi trebuit să aibă ca efect prefacerea instantanee a întregului univers în cenușă". Pentru a scoate în evidență prețuirea dată de Iisus altor credințe, Schuon amintește cuvintele evangheliei: "Adevărat grăiesc vouă: la nimeni în Israel n-am găsit atâta credință. {i zic vouă că mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor. Iar fiii Împărăției ¹⁾ vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară". (Matei 8:10.12).

¹⁾ Israel, Biserica (nota lui F.Schuon)

ARGUMENTE

CREȘTINI ȘI NECREȘTINI

În anul 240 Origen proclama: "Extra ecclesia nulla salus" tradusă prin "În afara Bisericii nu există salvare". Din exemplele care urmează vom putea constata ce drum lung au parcurs de atunci reprezentanții oficiali ai Bisericii, chiar în cazul extrem al intoleranței instituției catolice.

În recomandarea *Lumen Gentium* sugerată de Conciliul Vatican II se poate citi: "Cei ce n-au primit încă Evanghelia sunt ordonați în moduri diferite poporului lui Dumnezeu, mai întâi poporul¹⁾ ce a primit legământul și făgăduielile și din care Christos s-a născut după carne... Dar țelul mântuirii îi cuprinde și pe cei ce recunosc Creatorul, iar printre ei, mai întâi, pe musulmani... Cât despre cei ce-l caută pe Dumnezeu necunoscut sub umbre și figuri, Dumnezeu însuși nu e departe nici de ei, căci tuturor le dă viață, suflare și toate lucrurile".

Declarația *Nostra Aetate* merge mai departe, lărgindu-și solitudinea la alte religii necreștine, hinduism, buddhism și toate cele "ce se află în lume (și care) se străduiesc să meargă, în chipuri diverse, în întâmpinarea neliniștii inimii umane, propunând căi, adică doctrine, reguli de viață și rituri sfinte... Biserica Catolică nu respinge nimic din ce e adevărat și sfânt în aceste religii. Ea consideră cu un sincer respect aceste feluri de a acționa și de a trăi, aceste reguli și aceste doctrine care, deși se deosebesc în multe puncte de ceea ce ea susține și propune, aduc totuși adeseori o rază a Adevărului care iluminează pe toți oamenii".

Catechismul Bisericii Catolice publicat în 1992, referindu-se la necatolici arată că aceștia pot fi mântuiți dacă "fără greșală din partea lor, ei ignoră Evanghelia lui Christos și Biserica Sa, dar caută totuși pe Dumnezeu cu inima sinceră și se străduiesc să-l împlinească vrerea așa cum le-o revelează conștiința lor".

Menționăm exemplul Franței unde preoții au primit de la episcopul lor interdicția de a încerca să-i convertească pe musulmani, pentru că urmân-du-l pe Mahomed, mântuirea e posibilă. Acolo, preoții strâng bani pentru a ajuta la construcția moscheilor pe teritoriul francez! Bisericele au fost deschise "necreștinilor" care au așezat statuia lui Buddha în locul crucifixului. Catedrala din Chartres a fost pusă la dispoziția druzilor pentru a sărbători în ea adorarea Soarelui, cu prilejul solstițiului de vară.

La 19 august 1985, la Casablanca, Ioan Paul II se adresa tineretului musulman. El a vizitat sinagoga de la Roma, a primit la Madras onctiunea lui Shiva, iar în Marele Nord canadian a acceptat ca șeful indienilor huron Ke-Jen-Manitos să invoce în fața sa Marele Spirit și a participat în Africa Neagră la ceremonii animiste.

La Assisi, la 27 octombrie 1986 în biserica Sf. Petru din Assisi, lamaști tibetani s-au rugat în fața tabernacolului pe care au așezat statuia lui Buddha.

În timpul războiului din Golf, episcopul din Montpellier, monseniorul Boffet, semna împreună cu conducătorii tuturor confesiunilor din oraș, un text contra rasismului: "Trebuie să obținem - în lectura textelor sacre *Coranul*, *Biblia*, *Talmudul* și în respectul Constituției franceze - elementele unei înțelegeri reciproce, mai presus de deosebiri".

(Text reprodus din Marc Dem *Le troisieme secret de Fatima*, Ed. du Rocher, 1994, p. 167-169.)

¹⁾ evreii

YOGA ȘI CREȘTINISM

ISIHAȘTII (SIHAȘTRII) - YOGHINII CREȘTINI

"Cuvântul «sihastru» e transcrierea românească a cuvântului «isihast». Pretutindeni unde s-au înălțat mănăstiri mai mari, au existat prin împrejurimi unul sau mai mulți sihaștri. În țările române isihasmul ... s-a introdus încă din sec. al XIV-lea și a rămas o realitate neîntreruptă în tot timpul următor". (D.Stăniloae, *Filocalia*, vol.8, 556,561-562). Isihasmul "urcă, fără îndoială, la o antichitate îndepărtată" și "nu a fost fixat în scris decât la începutul veacului al XI-lea" (238). Dr.G.Wunderle, în *La technique psychologique de l'hesycasme byzantin* (1938, 61-67) scria că isihasmul "comportă o latură trupească, anumite procedee care se referă la stăpânirea respirației, la poziția trupului în timpul rugăciunii, la ritmul rugăciunii, dar această disciplină din afară nu are decât un singur scop: acela de a ușura concentrarea" (239). În această descriere succintă regăsim: ritmarea și stăpânirea respirației

(Pranayama), poziții ale corpului (Asana), concentrarea (Dharana), precum și altele menționate în citatele ce vor urma: tehnici de purificare (Yama și Niyama), detașarea de obiectele simțurilor (Pratyahara), rostirea de scurte rugăciuni conținând numele divin (Mantra), meditația (Dhyana), intrarea în ceea ce yoghinii numesc "conștiința fără gânduri" (Nirvichara Samadhi), adică toate etapele parcurse în antrenamentul yoghin complet prin metoda clasică."

Trebuie să renunți la simțuri, ca și la orice lucrare a minții...spre a putea ajunge...la unirea cu Acela Care este mai presus de orice ființă și de orice știință...E necesară o curățire", spunea Dionisie Pseudo-Areopagitul (56). "Trebuie concentrată toată atenția asupra cuvintelor scurtei rugăciuni: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul !». Această rugăciune rostită fără încetare cu fiecare suflare...servește la eliberarea, la întoarcerea spre contemplare, înlăturând în chip statornic...orice gând sau chip care vine din afară" (239). Dar, cum a arătat Lossky, rugăciunea e doar o etapă ce trebuie depășită: "Pe o anumită treaptă, când se părăsește sfera sufletească în care mintea este în mișcare, orice mișcare încetează, rugăciunea încetează și ea" (237). Trebuie să treci dincolo de minte, fiindcă trebuie să atingi o realitate care îi este superioară" (58). Tot ce este rugăciune încetează și sufletul se roagă în afara rugăciunii...Mișcările sufletului, dobândind curăție, se împărtășesc din energiile Sfântului Duh" arăta Sf. Isaac Sirul (237). Este «tăcerea minții» care e mai presus de rugăciune" (237). Rugăciunea, postul, privigherile și toate celelalte nevoițe creștine, deși foarte bune în ele însele, numai ele nu reprezintă nicidecum... scopul vieții noastre creștine; ele nu sunt mijloace de nelipsit pentru a atinge acest scop. Căci adevăratul scop al vieții creștine e dobândirea Duhului Sfânt", spunea Sf. Serafim din Sarov (227).

Isihasmul se limitează la două aspecte: inima și mentalul: «Unirea minții cu inima», «coborârea minții în inimă», «Paza inimii prin minte» sunt cuvinte care neîncetat revin în literatura ascetică a Bisericii de Răsărit" (232). Dar aceste aspecte se referă doar la două din cele șapte chakre: Anahath (inima) și Agya (fruntea). Potrivit concepției yoghine, inima e lăcașul Spiritului (Atman), iar Agya controlează procesele mentale, generarea gândurilor. Prin rostirea rugăciunii lui Iisus se obține controlul asupra gândurilor, mergând până la oprirea lor. Dar unirea energiei Kundalini cu energia omniprezentă a Sfântului Duh necesită activarea tuturor chakrelor. Deasupra Agyei se află Sahasrara, care integrează calitățile tuturor chakrelor inferioare. Fără deschiderea acestora, simpla oprire a gândurilor poate crea iluzia împlinirii dar, în realitate, starea de unire cu Divinul, adică YOGA nu este atinsă. Senzația de transcendență (puterea de a opri activitatea mentală) este extrem de primejdioasă în condițiile menționate.

Acestea constituie limitele și neajunsurile isihasmului.

Tudor Dan

ASTROLOGIE

CICLURILE COSMICE (V)

(urmare din numărul precedent)

A noua încarnare e desemnată sub numele de Buddha (=Cel Iluminat), care e un nume colectiv ce se aplică unor forme de manifestare ale divinității care s-au pogorât, ca mântuitori, pe pământ. Acestea s-au încarnat periodic, de câte ori a fost încălcată Dharma.

Prințul Gautama (Siddharta, sau Sakyamuni) este considerat doar unul dintre acești Buddha. Gautama însuși i-a adresat unui discipol următoarele cuvinte: "Află Vasettha, că din timp în timp se naște în lume un Tathagatta, complet, iluminat, binecuvântat și meritoriu, plin de înțelepciune și bunătate, hărăzit cu cunoașterea lumilor, neîntrecută călăuză a muritorilor greșelnici, învățător al zeilor și al oamenilor, un Buddha Binecuvântat. El proclamă adevărul în litera și spiritul lui, remarcabil în evoluție și în perfecțiune. Viața sa superioară se face cunoscută în deplina ei puritate și perfecțiune" (Tevijja Sutta).

Toți Buddha sunt expresii ale esenței transcendentele unice Adi Buddha (=Buddha Primordial, al începuturilor) sau Lokeshva (=Stăpânul Universului) care corespunde, în hinduism, Ființei Supreme, Prajna. Potrivit buddhismului Mahayana, Buddha Maitreya va fi următorul Buddha, după Gautama, iar Buddha Vachparani va fi ultimul cu acest nume și va încheia Marele Ciclu. Mulți îl consideră pe Iisus ca fiind

Buddha Maitreya. Kersten a semnalat relația între Maitreya și aramaicul Meshia.

Nu puțini au fost aceia care au făcut o paralelă între Buddha Gautama și Iisus. ^{ai} în cazul lui Gautama a avut loc o Bună Vestire: mamei sale, Maya, I s-a arătat în vis Brahma, sub forma unui elefant. Regăsim Imaculata Concepție: elefantul sfânt i-a pătruns la sân și a lăsat-o grea. Gautama copil a fost recunoscut de bătrânul Asita, la fel cum Iisus a fost recunoscut de Simeon (Luca 2.25-35). Ca și Iisus în jurul vârstei de 30 de ani (Luca 3.23),

Gautama și-a început activitatea spirituală devenind ascet, izolându-se de lume și dobândind astfel iluminarea. La 35 de ani dezvăluie învățătura discipolilor săi. Gautama postește și face penitențe patruzeci de zile și patruzeci de nopți, fiind ispitit de diavol, ca și Iisus (Matei 4.1-2; Marcu 1.12-13; Luca 4.1-2). Atât Gautama, cât și Iisus au mers pe apă. Ambii și-au transmis învățătura sub formă de parabole, maxime, pilde. Ei au avut doisprezece discipoli, dintre care primii doi erau frați. Gautama, ca și Iisus, a avut un discipol favorit, iar altul l-a trădat (Devadatta). Ambii au criticat modul dogmatic în care era practică religia oficială de către brahmani (în cazul lui Gautama), respectiv de către farisei (pe vremea lui Iisus). În fine, amândoi erau împotriva sacrificiilor sângeroase. Analogiile se regăsesc și între învățăturile celor doi.

Alții au văzut asemănări între Iisus și Krishna. Între cele două nume există o apropiere evidentă: Christ - Krishna. Mama adoptivă a lui Krishna se numea Yeshoda și îl striga pe micul Krishna "Yeshu", după numele ei. Or, Iisus provine de la Yeshua, derivat de la aramaicul Yesha (=mântuire). Krishna, ca și Iisus, a fost vestit ca Mântuitor de profetul înțelept Narada (vezi Bhagavata Purana) și într-adevăr, și-a dedicat viața pământească distrugerii formelor de manifestare ale Răului.

În Atharva-Veda se poate citi profeția: "Binecuvântată fii, tu Devaki, între toate femeile, fii binecuvântată între sfinții Rishi (=înțelepți). Tu ai fost aleasă pentru lucrarea salvării...El va veni cu o coroană luminată, iar cerul și pământul vor fi pline de bucurie...Fecioară și Mamă, te salutăm, tu ești mama tuturor, căci tu ai născut pe Mântuitorul nostru. Îi vei pune numele de Krishna". Îngerul Gavril, mesagerul lui Dumnezeu, i-a adresat Mariei următoarele cuvinte: "Plecăciune, ție, căreia ți s-a făcut mare har; Domnul este cu tine, binecuvântată ești tu între femei !...Iată că vei rămâne însărcinată, și vei naște un fiu, căruia îi vei pune numele Iisus. El va fi mare, și va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt" (Luca 1.28,31,32).

Din Atharva-Veda aflăm că tiranul Kansa a văzut căzând o stea. Ca și Irod, ce s-a adresat magilor, Kansa a cerut lămuriri unui înțelept brahman care i-a tălmăcit că Dumnezeu va trimite un Mântuitor deoarece lumea a devenit rea. Steaua era Vishnu ce s-a întrupat sub forma lui Krishna, cel sortit să pedepsească răul și să îndrume omenirea pe o cale nouă.

Cunoscând că Mântuitorul va fi al optulea copil al lui Devaki (Krishna era a opta încarnare a lui Vishnu), Kansa a poruncit ca toți copiii aceștia să fie uciși. Dar, ca și Iisus, Krishna a fost salvat în chip miraculos. Aflând de asta, tiranul Kansa a hotărât ca toți noii născuți de sex bărbătesc, care dovedeau vigoare neobișnuită, să fie omorâți. Similitudinea cu masacrul pruncilor ordonat de Irod este evidentă.

La vârsta de 16 ani, Krishna a părăsit-o pe Yeshoda pentru a-și răspândi învățăturile în India. A înfăptuit minuni pe care le regăsim și la Iisus: vindecarea bolnavilor prin atingere, învierea morților, distrugerea demonilor, înmulțirea hranei, apariția simultană în locuri diferite, producerea de viziuni (Bhagavad Dass, Krishna and the Theory of Avatara). Ca și Iisus, Krishna a coborât în Infern, readucându-i pe cei șase frați uciși de Kansa.

El a criticat corupția, ca și Iisus. Krishna nu a dorit să propage o nouă religie, ci doar să o reînnoiască și să o curețe de exagerări și de falsa cunoaștere. El recomanda răsplătirea răului cu fapte bune, iubirea dușmanului și iertarea, în locul răzbunării. A sprijinit pe cei slabi și nefericiți și a condamnat asuprirea. A fost lipsit de atașamente de orice natură și a dus o viață simplă, de neobosit pelerin, trăind modest. Avatarul lui Iisus, sub numele de Mahavishnu (Marele Vishnu) a fost anunțat în cărțile sfinte indiene. "Crearea Domnului Iisus Christos ca Mahavishnu, fiul lui Shri Krishna ¹⁾, e prezisă în *Devi Bhagavad* a lui Markandeya: constelații și galaxii de energie răsună în fiecare particulă de praf a pielii Sale. Maica Maria, încarnarea lui Mahalakshmi, va vedea acest uriaș cosmic al forțelor divine, Fiul Său, atârnat pe o cruce pentru a muri" (L. Heart, The Advent, Life eternal Trust, Bombay 1979, p.164).

A noua încarnare este, deci, Iisus, Marele Vishnu.

Ultimul avatar, cel care va încheia ciclul, reprezintă în creștinism a doua venire a lui Iisus, ca Judecător. În India, acest al zecelea avatar poartă numele de Kalki. El e așteptat să vină la sfârșitul Kali Yuga, pentru a pune capăt răutății și a instaura împărăția dreptății, asemenea celei din Krita sau Satya Yuga, vârsta Adevărului.

În Vishnu Purana, pogorârea lui Kalki este descrisă astfel:

"Când practicile învățate de Vede și instituția legii aproape vor fi încetat să existe, iar încheierea Kali Yuga va fi aproape, o parte a Ființei Divine - care există, prin propria sa natură spirituală, în firea lui Brahma, care este începutul și sfârșitul, și care înțelege totul - se va pogorâ pe pământ. El se va naște în familia lui Vishnuyasas, un eminent brahman din satul Shambala²⁾, sub numele de Kalki, înzestrat cu cele opt puteri supraomenești³⁾. Prin puterea sa irezistibilă, el va distruge pe toți Mlecha (=necredincioși), pe hoți și pe toți cei ale căror minți sunt înclinate la răutate. Atunci el va restabili dreptatea pe pământ; iar mințile celor ce trăiesc la acest sfârșit al Kali Yuga vor fi trezite și vor deveni limpezi ca un cristal. Oamenii care devin virtuoși în acest timp special vor fi ca semințele ființelor umane și vor da naștere unei rase ce va urma legile Krita Yoga, vârsta Purității".

În iconografie și în texte, Kalki e reprezentat ca un bărbat călărind sau înclinându-se în fața unui cal alb și ținând în mână o sabie: el este purificatorul erei prezente, degenerate, și cel ce restabilește puritatea și bunătatea.

Biblia este cât se poate de explicită în legătură cu revenirea Mântuitorului pe acest pământ.

Schimbarea la față este o prefigurare a celei de a doua veniri a lui Iisus (Matei 17.2; Marcu 9.3; Luca 9.29). "Fiul omului are să vină în slava Tatălui

Dan Costian

¹⁾ adică următoarea încarnare a lui Vishnu, după Krishna.

²⁾ având semnificația de "frunte";

³⁾ puterile distrugătoare ale lui MahaVishnu (Iisus) venit în chip de Rudra (=Cel Cumplit), sunt în număr de unsprezece (=Ekadesha Rudra) și sunt localizate, asemenea unei coroane, în zona frontală și parietală: una în centru (Agya), cinci în stânga și cinci în dreapta. Punerea coroanei de spini pe fruntea lui Iisus, dincolo de semnificația comună a batjocurii, are implicații cu mult mai profunde, constituind o imensă ofensă adusă acestor puteri divine.;

DICTIONAR

CORPUL NOSTRU ENERGETIC (V)

La redactarea articolului, au fost folosite conceptele expuse în volumul "Adevărul despre Yoga" de Dan Costian, având încredința autorului, căruia îi mulțumim și pe această cale.

CORESPONDENȚA ȘI LOCALIZAREA CANALELOR ȘI CHAKRELOR

CORESPONDENȚA	SUSHUMNA NADI	IDA NADI	PINGALA NADI
temporală	prezent	trecut	viitor
termică	-	rece	cald
circadiană	-	noapte întuneric	zi lumină
gen	neutru	feminin	masculin
higrometrică	-	umed	uscat
matematică	zero	minus	plus
dinamica	echilibru	-	-
organ	măduvă	inimă	creier
corp ceresc	-	Lună	Soare
simbol elenistic	-	Dyonisos	Apollo
simbol taoist	Tao	Yin	Yang
prototip cosmic	Vishnu	Shiva	Brahma
prototip individual	Maha Lakshmi	Maha Kali Bairava (Arhanghelul Mihail)	Maha Saraswati Hanumana (Arhanghelul Gavril)

CORESPONDENȚA	MULADHARA	SWADISTHAN	NABHI	ANAHATH	VISHUDDHI	AGYA	SAHASRARA
număr de petale	4	8	10	12	16	2	1000
element	pământ atomul de carbon	foc	apă	aer	eter	lumină	vibrații
zi	marți	miercuri	joi	vineri	sâmbătă	duminică	luni
planetă	Marte	Mercur	Jupiter	Venus	Saturn	Neptun	Pluton
piatră	coral	topaz	smarald	rubin	safir	diamant	perle
culoare	roșu	galben	verde	purpuriu	bleu	violet	alb
sunet	AUM; mi	fa	sol	la	si	do	re
simbol	svastica	steaua lui David	Yin/Yang	flacăra inimii	roata timpului	cruce	bandhan
prototip:							
•drept:	Kartikeya	Nimala Chitta	Raja Lakshmi	Sita Rama	Yeshoda	Buddha	Kalki
•central:	Ganesha	Brahmadeva Saraswati	Lakshmi Vishnu	Jagadamba Durga	Radha Krishna	Isus Maria	
•stâng:	Ganesha	Nimala Vidya	Gruha Lakshmi	Shiva Parvati	Vishnumaya	Mahavira	
LOCALIZARE	MULADHARA	SWADISTHAN	NABHI	ANAHATH	VISHUDDHI	AGYA	SAHASRARA
corp (plex)	pelvic	aortic	solar	cardiac	cervical	chiasma optică	zona limbică
palma (deget)	bază	mare	mijlociu	mic	arătător	inelar	centru
talpă (deget)	călcâi	mijlociu	mare	mic	al doi-lea	al patru-lea	centru
geografică:							
•drept		Fransa	Elveția	Japonia Germania	America de Nord	Rusia	
•central	Australia	Africa	Europa	Irlanda	America Centrală	Israel	Nepal
•stâng		Africa de Sud	Austria Orientul Mijlociu	Anglia Italia	America de Sud	China	

TRADIȚIE

PROFEȚIA SECRETĂ DE LA FATIMA

Miracolul

În primăvara anului 1917, trei copii - Lucia Santos (10 ani) și verii săi Francesco Marto (9 ani) și Jacinta Marto (7 ani) - păzeau vitele pe pajiștea de la Cova da Iria din apropierea localității Fatima de pe platoul Estremadur (districtul Santarem) din Portugalia.

La 13 mai copiilor le-a apărut, deasupra unui stejar, "o doamnă înveșmântată în alb, mai strălucitoare decât soarele, care iradia o lumină mai vie și mai intensă decât o cupă de cristal plină cu apă curată, străbătută de razele arzătoare ale soarelui". Așa descrie Lucia prima apariție. Întrebată de unde vine, doamna a răspuns: "Eu sunt din Cer", după care i-a anunțat că va reveni, de încă cinci ori la rând, în fiecare zi de 13 a lunilor următoare, în același loc, unde copiii vor trebui să o aștepte. Terminarea întrevederii e relatată de Lucia: "Apoi ea a început să se înalțe lin, în direcția răsăritului, până ce a dispărut în imensitatea spațiului, învăluită de o lumină vie ce părea să-i deschidă calea prin țaria cerului".

La datele anunțate au venit la locul primei întâlniri tot mai multe persoane: cincizeci (13 iunie), trei mii (13 iulie), optsprezece-douăzeci de mii (13 august), treizeci de mii (13 septembrie) și șaptezeci de mii (13 octombrie).

La 13 iulie, apariția făgăduia: "În octombrie, voi spune cine sunt, ce doresc, și voi face o minune pe care o vor vedea toți pentru a crede".

Copiii își dăduseră seama, de la a treia întâlnire, că în fața lor se află Sfânta Fecioară, dar apariția a confirmat aceasta - așa cum promisese - la ultima întrevedere.

Pelerinii începuseră să sosească încă din ajunul zilei de 13 octombrie și au înnoptat sub cerul liber.

Noaptea a început să plouă și a plouat și a doua zi, fără ca aceasta să-i descurajeze pe cei veniți. Fecioara și-a făcut apariția la ora 13,30 (adică exact la ora 12¹⁾ întrucât în timpul primului război mondial Portugalia adoptase ora locală decalată cu o oră și jumătate în avans față de ora solară). La locul unde se aflau copiii, martori oculari au observat o coloană de fum albăstrui care s-a ridicat până la doi metri unde s-a risipit, apoi fenomenul s-a repetat a doua și a treia oară. Deodată Lucia a strigat mulțimii să privească soarele. Ploaia încetase brusc, stratul gros de nori se risipise în câteva clipe, iar soarele era vizibil în mijlocul cerului degajat, ca un disc metalic ce strălucea fără să rănească privirea. În jurul spectatorilor totul s-a întunecat căpătând culoarea ametistului: cerul, atmosfera, copacii, oamenii. Deodată culoarea a devenit galbenă. Apoi soarele a început să se rotească în jurul propriei axe "cu o viteză amețitoare", "ca o roată a focului de artificii" - după cum spun martorii. Devenit roșu strălucitor, discul s-a prăbușit spre linia orizontului descriind spirale, apoi s-a oprit și s-a ridicat în același fel, răspândind o căldură puternică. Acest "dans al soarelui" era înspăimântător: oamenii strigau, curpiși de groază, crezând că a venit sfârșitul lumii. Fenomenul a fost descris, între alții, de Avelino de Almeida, redactor șef al marelui cotidian din Lisabona *O Seculo*, de dr. Almeida Garrett, profesor la facultatea de științe din Coimbra, de baronul de Alvayazera. El a fost văzut de poetul Alfonso Lopes Vieira ce se afla la São Pedro de Muel, la 40 km de Cova da Iria, de mai mulți locuitori din Alburitel, la circa 18 km de Fatima etc.

Fenomene cosmice inexplicabile au avut loc și la aparițiile anterioare. Astfel, la 13 iulie soarele s-a întunecat. "S-a făcut simțit un suflu răcoros, plăcut²⁾. Se părea că nu ne aflăm în toiul verii" - sunt cuvintele monseniorului Quaresma, un prelat venit la fața locului să constate veridicitatea faptelor. În ziua de 13 august, reprezentantul autorității locale, Artur Oliveira Santos (fondatorul unei loje masonice) i-a convocat sub pretextul unui interogatoriu, pe cei trei copii, pe care i-a reținut până la 15 august. De aceea întâlnirea cu Sfânta Fecioară a avut loc pe 19 august. Mulțimea imensă nu știa de arestarea copiilor și aștepta la Cova da Iria, la 13 august, manifestarea divină: deasupra stejarului a apărut un frumos norișor alb care s-a înălțat la cer, după care copacii, pământul, fețele oamenilor au căpătat culorile curcubeului: roz, roșu, albastru... La 13 septembrie mulțimea a văzut un glob luminos ce se deplasa de la răsărit la apus, lent și maiestuos. De îndată ce acesta a coborât, soarele s-a întunecat, s-a făcut aproape noapte, au apărut stelele.

Profeția dezvăluită

La 13 iulie, Sfânta Fecioară le-a încredințat copiilor un secret, despre care Lucia va scrie într-unul din *Memoriile* sale: "Secretul cuprinde trei lucruri distincte și din ele voi dezvălui două".

În anul 1927, Lucia a așternut pe hârtie primele două părți ale profeției, ca urmare a ordinului primit din partea confesorilor José da Silva Aparicio și José Bernardo Gonçalves care, după ce au citit cele consemnate, i-au poruncit să arunce manuscrisul în foc. Ea a revelat acestea și altor trei persoane: episcopului de Leiria, maicii superioare a provinciei și canonicului Galamba. În 1941 Lucia a scris al treilea *Memoriu* în care a dezvăluit episcopului său cele două părți ale mesajului pe care fusese autorizată să le comunice. La a 25-a aniversare a ultimei apariții de lângă Fatima, la 13 octombrie 1942 a apărut cartea *Jacinta* a canonicului Galamba în care sunt citate principalele pasaje din al treilea și al patrulea *Memoriu*. Cartea era prefată de patriarhul de Lisabona, cardinalul Cerejeira și avea un prolog al episcopului de Leiria.

Începutul profeției Fecioarei Maria, relatată de Lucia sună astfel: "Războiul se apropie de sfârșit, dar dacă nu vor înceta ofensele aduse Domnului, va începe un altul și mai cumplit, sub Pius XI. Când veți vedea o noapte luminată de o lumină necunoscută, să știți că acesta e marele semn pe care vi-l dă Dumnezeu despre apropierea pedepsirii omenirii prin război, foamete și persecuții". La ultima apariție din 13 octombrie 1917 Fecioara a repetat: "Războiul se va sfârși, soldații se vor întoarce curând la casele lor".

Primul război mondial s-a încheiat în 1918. Iar al doilea va urma conform profeției.

În *Bulletin de la Societe astronomique de France* putem citi: "În Franța și în aproape toate țările Europei a fost vizibilă o auroră boreală de o frumusețe grandioasă, din seara zilei de marți 25 ianuarie 1938, până miercuri 26, dimineața. În Elveția, în [munții] Jura, în Anglia, ca și în regiunile din vestul, sud-vestul și sud-estul Franței, până în Provența și încă mai la sud, în Italia și în Portugalia, în Sicilia și la Gibraltar, și chiar în Africa de Nord, fenomenul a prezentat o intensitate excepțională pentru aceste latitudini". Spectacolul a fost descris astfel: "O lumină albastru-verzuie, palidă și frumoasă, a cuprins cerul de la nord-est la nord-vest. Deasupra, treptat, cerul a luat foc și s-a format o boltă roșie, neregulată. Un fel de nor purpuriu s-a condensat la nord-est și s-a deplasat spre nord-vest ca împins de un suflu misterios. El se îndoaie, unduiește, se dilată, dispare, re apare, în timp ce țâșnituri uriașe, a căror colorație trece de la roșu sângerieu la roșu portocaliu și galben, se ridică spre zenit, învăluind stelele. Spectacolul e feeric și variat, însuflețit de pâlpâiri luminoase, cu atenuări și izbucniri".

Hitler a invadat Austria în martie 1938 și teritoriile Sudeților în septembrie din acelaș an. Pius XI a murit la 10 februarie 1939.

Înainte de a muri în 1920³⁾, mica Jacinta i-a spus Luciei că se gândește "la războiul ce va veni. Atâția oameni vor muri. și aproape toți vor merge în iad. Vor fi distruse multe case și mulți preoți vor fi uciși. Iată! eu mă duc în cer, iar tu, când vei vedea, noaptea, lumina aceea despre care Doamna ne-a spus că va veni înainte de război, salvează-te și tu acolo sus!".

Dar profeția făcută de Fecioara Maria la 13 iulie 1917 continua astfel: "Pentru a împiedica aceasta, voi veni să cer ca Rusia să fie consacrată Inimii Mele Imaculate⁴⁾ ... Dacă cererile Mele vor fi ascultate, Rusia se va converti și va fi pace. Dacă nu, ea își va răspândi în lume greșelile, provocând războaie și persecuții... mulți vor fi martirizați... multe națiuni vor fi suprimate".

În anul 1929 Lucia se afla în mănăstirea surorilor Dorothee de la Tuy, în Spania, în apropiere de frontiera cu Portugalia. La 13 iunie i-a apărut din nou Sfânta Fecioară care a lăsat-o să întrevadă o rază de speranță în ce privește consacrarea Rusiei: "În cele din urmă, Inima Mea Imaculată va izbândi" anunțând "salvarea sa prin acest mijloc". Aceste cuvinte profetice sunt consemnate în al treilea *Memoriu* al Luciei.

Cele întâmplări au confirmat întru totul profețiile: după revoluția bolșevică din octombrie 1917, deci la scurt timp după ultima apariție de lângă Fatima, Rusia a abandonat credința, greșelile comunismului s-au extins în lume, al doilea război mondial a făcut numeroase victime umane și materiale, națiuni întregi au avut de suferit.

La Milano, cardinalul Schuster, în scrisoarea sa pastorală din 13 aprilie, a interpretat cuvintele rostite în 1929 ca "desființarea de către Providența Domnului a puterii bolșevice a Secerii și Ciocanului" și totodată a anunțat "o nouă eră de apostolat". La rândul său, papa Pius XII, în cuvântarea radiodifuzată la 31 octombrie 1942 a lăsat să se înțeleagă că acest ultim mesaj al Fecioarei s-ar referi la convertirea ortodocșilor la catolicism sub conducerea papei. Mistificarea a mers până într-acolo încât Pius XII a omis orice referire la Rusia.

În pofida imperativului consacrării Rusiei către Fecioara Maria, nici unul dintre papi nu a reușit acest lucru, deși trei suverani pontifi au făcut cinci tentative: Pius XII la 31 octombrie 1942 și la 7 iunie 1952, Paul VI la 21 noiembrie 1964, Ioan Paul II la 13 mai 1982 și la 25 martie 1984. Așa cum remarcase Lucia, pe când inchișitorii catolici încercau să-i smulgă al treilea secret: "Dumnezeu mi-a arătat că momentul ales de El nu sosisese încă". Mai mult decât atât, papalitatea nu era autorizată să facă această consacrare. Eșecurile repetate au dovedit-o din plin. Abatele Caillou, un specialist al problemei, ajunge resemnat la concluzia: "Papa a făcut tot ceea ce a putut, pentru că nu putea face mai mult".

Nu vom trece cu vederea faptul că Mama Divină își alesese drept interlocutor pe Lucia și nicidecum pe papă. Conștiință poate de acest lucru, Lucia va face la rândul ei o tentativă de consacrare a Rusiei într-o scrisoare datată 29 august 1989. Oricât de neînsemnat ar putea să apară gestul ei în raport cu autoritatea pontificală, el a avut un ecou neașteptat. Căci în jurul acestei date în preajma toamnei anului 1989, Rusia a fost într-adevăr consacrată Mamei Divine. Ca un răspuns la rugăciunea pură exprimată în scrisoarea Luciei, o mare personalitate spirituală a lumii contemporane originară din India a ținut atunci prima sa conferință în Rusia, ocazie cu care mii de persoane din țara care se scutura de povara comunismului și ateismului, au simțit manifestarea adierii răcoroase a Duhului Sfânt - aceeași pe care o percepușe mulțimea celor câteva mii de pelerini de la Cova da Iria la 13 iulie 1917! Să reținem că în afară de India, - Rusia e singura țară care numără multe zeci de mii de Sahaja Yoghini care au primit, începând din acel memorabil an 1989, Realizarea Sinelui grație lui Shri Mataji Nirmala Devi.

Am afirmat mai sus că papa nu putea fi autorizat să ducă la îndeplinire planul divin și adăugăm: nici Biserica Catolică. Vom arăta pentru care motive.

Costi Tudan

(urmare în numărul viitor: Profeția ASCUNSA - al treilea secret de la Fatima).

¹⁾ O mare personalitate spirituală a confirmat că manifestările Fecioarei Maria sunt legate de ora exactă a amiezii, când aceasta s-a născut.

²⁾ Sahaja Yoga a demonstrat experimental că manifestările divine (Duhul sfânt, Mama Sfântă) sunt însoțite de o adiere răcoroasă, plăcută.

³⁾ Morțile timpurii ale Jacintei și fratelui ei Francesco fuseseră anunțate de Sfânta Fecioară la apariția din 13 iunie 1917.

⁴⁾ În limba sanscrită "Imaculată" se traduce prin "Nirmala".

CULTURĂ

LOCUL MAMEI ÎN SPIRITUALITATEA UNIVERSALĂ

Principiul matern a fost dintotdeauna esențial pentru evoluția spirituală a omenirii. Cele mai diferite culturi, din cele mai vechi timpuri, au venerat aspectul feminin al divinului, sub felurite forme și i-au recunoscut importanța.

Cele trei mari religii monoteiste care domină viața spirituală a ultimelor două milenii, iudaismul, creștinismul și Islamul au ocultat însă, în versiunea lor oficială, instituționalizată, acest principiu de o importanță vitală. Acest lucru a cauzat dezechilibre grave în conștiința colectivă a oamenilor și, în cele din urmă, o ruptură în aspirația spre Unirea cu Divinul.

Să facem mai întâi o trecere în revistă a istoricului venerării Mamei Divine, începând cu religiile epocilor paleoliticului și neoliticului, în care după toate aparențele era singura formă de venerare a Divinului, ceea ce este atestat de numeroase descoperiri arheologice care au fost scoase la iveală pe o arie extrem de vastă, de la Atlantic până-n Siberia și din Africa până-n Extremul Orient.

Zeița paleoliticului și neoliticului este în același timp Mamă și fecioară, Ea protejează, hrănește, acordă fertilitatea, iluminează conștiința și girează armonia universului; armonia omului cu natura, cu universul, era o constantă a spiritualității acelor vremuri străvechi.

Printre diferitele atribute ale Zeiței pe care la întâlnim în diversele reprezentări ale Ei, cele mai frecvente sunt luna (care răspândește lumina în nopți și reprezintă emotivitatea, plenitudinea și fecunditatea), șarpele (puterea Mamei, înțelepciunea, forță unificatoare) și porumbelul (puritatea, simbolul Harului matern care se înalță și al celei de-a doua nașteri).

Aceste calități și atribute ale Mamei au fost preluate de toate religiile perioadei antice.

Numeroasele Zeițe din Sumer, India, Persia, Extremul Orient, Egipt, Grecia, Roma, din religiile celtice, tracice, germanice, slave, precolumbiene, africane, personifică variatele calități ale complexității Mamei Divine.

Epoca de bronz, prima perioadă a Antichității, aduce însă, odată cu migrația populațiilor nomade semite și ariene și reprezentări paterne (masculine) ale Divinului. Arieni și semiți aveau un alt mod de viață, mai aspru și mai auster decât cel al populațiilor sedentare din neolitic, a căror predominanță agrară îi lega de Pământ, care din totdeauna a fost asociat Mamei. Clima aspră din deșertul Arabiei și din platourile Asiei Centrale a dezvoltat la semiți respectiv arieni calități masculine precum

combativitatea, austeritatea și a rupt armonia vieții neolitice. Omul și natura nu mai formau o unitate ci au devenit antagonici.

Divinul nu mai este omniprezent în mediul în care se desfășoară viața, ci este trimis în cer, dincolo de percepția și atingerea muritorilor. Iluminarea, eliberarea, armonia erau de acum făgăduite numai după moarte.

Întâlnirea acestor două concepții spirituale atât de diferite nu a fost mereu violentă și reacția nu a fost mereu de respingere reciprocă. Cele mai multe religii antice au atât zei cât și zeițe și au căutat să realizeze o sinteză a acestor două concepții despre Divin. Exemplul strălucit în acest sens este India, unde nenumărați sfinți, iluminați și înțelepți au accentuat din cele mai vechi timpuri importanța venerării atât a Tatălui, Dumnezeu transcendent (Sada-Shiva) cât și a Mamei, puterea divină omniprezentă (Adi Shakti). Reflectarea acestei puteri în noi este energia Kundalini, singura forță care ne poate da Iluminarea, Unirea cu Divinul, singura care poate trezi în noi Spiritul, reflectarea Tatălui.

Deci, fără Mamă nu poate ajunge la Tată, nu există evoluție, religia este o dogmă fără viață. Energia maternă este deci cheia experienței religioase autentice, care nu poate avea loc decât în timpul vieții.

Din păcate, nu la fel s-a întâmplat în cazul altor culturi, în care principiul matern a fost complet exclus din viața spirituală. Primul exemplu în acest sens este cultura asiro-babiloniană, în care războiul devine principala activitate iar zeul războiului, denumit Assur în Asiria și Marduk la Babilon, devine zeul suprem. Asirienii au fost primii care au elaborat un mit în care zeul Assur o omoară pe Zeiță (Tiamat) și obține astfel supremația. În acest mit (descriș apoi la Babilon în poemul epic "Enuma Elish") șarpele, atribut al zeiței, este pentru prima dată înfățișat ca un simbol malefic.

Din civilizația sumeriană, de pildă, care le-a precedat pe cele asiriană și babiloniană, ni s-a transmis o frumoasă imagine a Unirii Divine, în care două ființe cerești, probabil un zeu și o zeiță, stau lângă arborii vieții (și al cunoașterii) împreună cu șarpele înțelepciunii.

Așa cum se știe, cultura iudaică, leagănul primei religii monoteiste, a fost puternic influențată de asiro-babilonieni. Tendința patriarhală a acestui popor semit a fost astfel exacerbată, iar mitul sumerian a căpătat o semnificație inversată: Adam și Eva sunt "ispitiți" de șarpele perfid să mănânce rodul arborelui oprit, și ca urmare pedepsiți.

Această exacerbare a patriarhatului a devenit predominantă în Epoca de Fier și astfel a acaparat instituțiile religioase ale mozaismului, creștinismului și Islamului, deși nu este deloc în spiritul mesajului fondatorilor acestor religii, și numeroși profeți, înțelepți și mistici au căutat să repare acest dezechilibru, iar curente spirituale precum cele ale cabaliștilor, gnosticilor, templierilor sau sufilor au reconsiderat prezența divină maternă, sub forme mai explicite sau mai voalate precum Shekhina, Sophia, Sfânta Fecioară sau energia Ruh, corespondent islamic al lui Adi Shakti.

Organizarea (și instituționalizarea) celor trei religii a fost însă influențată covârșitor de persoane cu o înțelegere fanatică a religiei și care respingeau aspectul matern și calitățile materne ale divinului. În excelentul său volum, Philip Verez se concentrează în special asupra creștinismului, în cadrul căruia, chiar de la începuturi, tendințe fanatice și misogine au deviat mesajul original al lui Christos. Primii responsabili pentru această deviere sunt Pavel și Petru, care au fost departe de imaginea "sfinților apostoli" pe care ne-o prezintă Biserica.

Pavel a fost inițial un persecutor al primilor creștini. Convertirea sa este un episod de o îndoielnică autenticitate (absența unor martori și relatările foarte contradictorii ale lui Pavel - a se compara Fapte 22:7-10, cu Fapte 26:13-18 și II Corintieni 12:2 - sunt probe în acest sens). Activitatea sa în cadrul creștinismului a fost aceea de preluare a autorității (împreună cu ambițiosul Petru, de multe ori criticat de însuși Domnul Iisus, pentru aroganța și slaba sa credință), și de impunere a propriilor concepții. Ideile sale despre organizarea noii biserici, despre rolul subordonat și umilitor al

femeii (căreia îi refuză orice rol spiritual), despre căsătorie ca un "rău necesar" sunt în flagrantă contradicție cu mesajul lui Iisus Christos, pe care este evident că nu l-a cunoscut niciodată în mod direct. Zelul său nu s-a îndreptat numai împotriva idolatriei, ci împotriva Mamei Divine însăși, sub diferitele Sale forme în care era venerată în Antichitate. Sfintei Fecioare el nu-i acorda nici o prețuire (este amintită o singură dată sub apelativul de "femeie" în Epistola către Galateni 4:5).

Urmașii lui Petru și Pavel au continuat acest zel distrugător al valorilor materne; în acest sens merită amintită prigonirea acerbă a gnosticilor, care o venerau pe Mama Divină (pentru ei Sophia a luat chipul șarpelui pentru a le da ființelor umane cunoașterea) și în societatea cărora femeile aveau un însemnat rol spiritual. În acest curent misogin un rol marcant l-a avut Augustin, pentru care "Zeița Mamă și-a depășit toți fiii în monstruoasă" iar Eva era considerată "murdăria întregii umanități", două afirmații absolut blasfemiatoare, în fond. Propria incapacitate de a-și stăpâni slăbiciunile trupești îl face să generalizeze teoria păcatului original, care este în flagrantă contradicție cu Mântuirea și Eliberarea oamenilor de către Iisus Christos. Concepția lui Pavel a azvârlit creștinătatea într-un abis al

culpabilității și al negării liberului arbitru. Înverșunarea cu care Augustin și-a prigonit adversarii ideologici va precede Inchiziția.

Devoțiunea simplă a oamenilor pentru Mama Divină s-a metamorfozat însă, după creștinare, în venerația pentru Fecioara Maria, pe care în cele din urmă Biserica a acceptat-O ca Theotokos (Maica Domnului). Cu toate acestea, teologii nu au acceptat niciodată să O considere Zeiță; mai mult, secole de-a rândul Imaculata Concepție a fost pusă la îndoială. Protestantismul, apărut inițial ca o reacție față de decăderea morală și fanatizarea Bisericii Catolice, a degenerat la rândul său într-o "religie a bărbaților care nu mai recunosc nici o reprezentare metafizică a femeii", potrivit exprimării lui C.G. Jung.

Suflete realizate, veritabili sfinți precum Sf. Francisc, Sf. Bernard sau Meister Eckhardt au avut însă o profundă înțelegere și venerație pentru Sf. Fecioară - Mamă, ca și artiștii sau scriitorii iluminați (precum Dante, în al său "Paradis", una din cele mai înălțătoare apoteoze ale Fecioarei Maria). Sf. Bernard de Clairvaux a acționat neobosit spre consolidarea venerației pentru Fecioara Maria (el se află la originea construirii catedralelor "Notre Dame" din Paris, Chartres, etc. primele de aceste dimensiuni care sunt dedicate Fecioarei Maria). De asemenea, el este legat de înființarea Ordinului Cavalerilor Templieri, singura mișcare spirituală creștină care a avut cunoștința de prezența energiei Kundalini în noi (probabil prin contactele pe care le-a avut cu mistica orientală). Ordinul a fost desființat de Inchiziție în sec. al XIV-lea.

Odată cu aceasta, Biserica a pierdut definitiv orice dimensiune spirituală veritabilă, rămânând o instituție formală, în care fanatismul - rod al credinței oarbe, neiluminate - și surparea valorilor morale și-au dat mâna pentru a o compromite.

Mai grav este că rezultatul a fost subminarea valorilor morale și spirituale, ceea ce explică reacția inversă ce a generat în secolul nostru succesul unor ideologii antispirituale: fascismul, comunismul și teoria freudiană. Primele două, evident, au creat cele mai monstruoase sisteme social-politice din istoria omenirii, iar cea de-a treia a avut un efect mai subtil, dar cu atât mai devastator pentru conștiința oamenilor: reducerea omului la un ansamblu de afecte sexuale și murdărirea celei mai sfinte relații interumane, aceea dintre mamă și copil, prin ridicarea Complexului lui Oedip la rangul de teoria științifică general valabilă (și aplicabilă). Tot mai mulți oameni de știință (începând cu proprii săi discipoli, Jung și Adler) au atacat aberațiile teoriei freudiene cu argumente solid fundamentate. Cu toate acestea, succesul ideilor lui Freud în societate se datorează pe de o parte faptului că ele apelează la instinctele cele mai josnice ale ființei umane (ori este mai ușor să cobori decât să urci), iar pe de altă parte, reacției la cealaltă poziție extremă, care a dominat până atunci societatea europeană, aceea a Bisericii.

Dezvoltarea ambelor extreme nu este decât efectul suprimării, începând cu Epoca Fierului, a valorilor spirituale materne și exacerbarea celor patriarhale.

Este deci evident că echilibrul poate fi restabilit numai de o veritabilă cale de evoluție spirituală, care să trezească în noi forța de manifestare a acestor calități spirituale de o importanță vitală: energia Kundalini.

Dan Rațiu

Textul de mai sus reprezintă o recenzie a volumului lui Philip Verez *La Mere et la Spiritualité*, Ed. Publisud, Paris 1955)

ISTORIE

RĂDĂCINI SPIRITUALE STRĂVECHI ÎN DACIA (III)

SUPRAVIEȚUIREA TRADIȚIEI SPIRITUALE

Unii istorici au afirmat că reforma lui Deceneu ar fi însemnat modificarea sau chiar dispariția cultului pentru Zalmoxis. Eliade oferă o altă ipoteză: "Toate aspectele religiei lui Zalmoxis - escatologie, inițiere, pythagoreism, ascetism, erudiție de tip misteric (astrologie, terapeutică, theurgie etc.) - încurajau apropierea de creștinism¹". Cea mai bună și cea mai simplă explicație a dispariției lui Zalmoxis și a cultului său ar trebui căutată în creștinarea precoce a Daciei (dinainte de anul 270 e.n.). Din nefericire cunoaștem destul de puțin fazele cele mai vechi ale creștinismului în Dacia; nu știm, în consecință, dacă anumite aspecte ale religiei lui Zalmoxis au supraviețuit sub o formă nouă, în perioada primelor secole creștine. Dar *ar fi zadarnic* să căutăm eventualele urme ale lui Zalmoxis în folclorul românesc" (ibid., p.80-81; subl.ns.). Ultima frază a lui Eliade poate părea surprinzătoare; el arată în continuare: "Destinul lui Zalmoxis este desigur paradoxal. Dispărut la daco-romani, a supraviețuit departe de patria sa, în tradițiile goților și, prin urmare, în erudiția istoriografică, foarte

mitologizată, a Occidentului. El a *supraviețuit* tocmai pentru că simboliza într-un anumit fel geniul geto-dacilor" (loc cit.;subl.ns.).

Credem că există suficiente mărturii ale supraviețuirii autohtone a tradiției spirituale - de o mare profunzime - a strămoșilor noștri. Am văzut că Eliade citase cazul menținerii zeiței Diana sub forma Sânzienei. În alt loc el arăta: "Paradoxul Daciei, și în general al întregii Peninsule Balcanice, este că ea constituie în același timp o «răspântie», în care se întretaie influențe diverse, și o zonă *conservatoare*, cum o dovedesc elementele de cultură arhaică, care *au supraviețuit* aici până la începutul secolului XIX" (*De la Zalmoxis...*, p.162; subl.ns.).

Fără a fi de acord cu multe din interpretările, uneori exagerate, ale lui Vasile Lovinescu, nu e lipsit de interes să procedăm la *audiatur et altera pars*. În opinia acestuia, Dacia "a fost centrul suprem al unei tradiții mult mai puternice și mai pure decât tradiția celtică. Ocupația romană a durat numai de la 110 la 275 după Christos, în total 165 ani. ^ai mai puțin de o treime din Dacia a fost ocupată: Transilvania și Oltenia actuală. În tot restul țării, dacismul a subzistat fără să fie tulburat... De altfel, creștinismul nici n-a avut timpul să se implanteze. Numai către sec. VIII și IX câțiva misionari au îndrăznit să pătrundă dincolo de frontiere și în câmpii. Apoi, ortodoxia n-a avut niciodată gustul prozelitismului. Centrele spirituale ale dacilor se găseau în masivele centrale ale munților, cei mai sălbatici și cei mai de nepătruns din Europa...O imensă pădure a acoperit Dacia și viața pastorală s-a generalizat din nou, mai ales în munții centrali inaccesibili...În jur, barbarii goți, ostrogoți, vandali, gepizi, slavi, cumani, pecenegi, unguri, mongoli au făcut vid...Tradiția dacică a continuat să subziste netulburată, în afara timpului, în afara istoriei care se făcea în jurul ei. Astfel, când în sec. XIII și XIV au fost întemeiate principatele Moldovei, Valahiei și Transilvaniei, a căror reunire avea să formeze România modernă, *Dacia era neatinsă de istorie*... Când în 1829, tratatul de la Adrianopole a permis comerțul exterior în Țările române, nouă zecimi din teritoriu era acoperit de păduri.

Așadar, *întemeierea celor trei principate românești* semnifică o readaptare a tradiției dacice. La creștinism ? That is the question...Se va vedea de ce credem că se poate răspunde: nu.

Am văzut că creștinismul n-a pătruns decât foarte târziu în Dacia. Toată spiritualitatea creștină românească provine din afară, din Bizanț, de la Muntele Athos, din Bulgaria. Liturghia s-a oficiat totdeauna într-o limbă străină, în slavonă mai întâi, apoi în greacă. Numai către secolul XIX limba română a înlocuit limba greacă și n-a fost ceva tradițional". Se zice că Lovinescu și-a fi schimbat mai apoi părerea (*Dacia...*, p.51-53). Lăsăm cititorul să aprecieze singur valoarea argumentelor de mai sus.

PRINCIPIUL UNIVERSAL AL EVOLUȚIEI

În cele ce urmează, vom căuta să arătăm că arhetipurile manifestării principiului evolutiv universal au fost păstrate și la noi, în conștiința spirituală a poporului, sub forma tradiției folclorice, dovedind perenitatea conceptelor moștenite de la inițiații geto-daci.

Încercând să suplinească sărăcia informațiilor provenite din sursele antice, V.Lovinescu a adoptat ipoteza potrivit căreia memoria colectivă a poporului a păstrat străvechile tradiții ale spiritualității strămoșilor sub forma creațiilor populare (reflectate de multe ori și în cele culte, am adăuga noi). El subscrie concepției că "interesul tradițiilor așa-zis populare constă, mai ales, în faptul că ele nu sunt populare ca origine și...că dacă e vorba, *cum este aproape întotdeauna cazul*, de elemente tradiționale, în adevăratul înțeles al acestui cuvânt, oricât de deformate, împuținate sau fragmentate ar putea fi uneori, și de lucruri având o valoare simbolică reală, toate acestea, departe de a fi de origine populară, *nu sunt nici măcar de origine umană*. Ceea ce poate fi popular, este numai faptul supraviețuirii, când aceste elemente aparțin unor forme tradiționale dispărute. Poporul păstrează astfel, fără să le înțeleagă, resturi ale unor tradiții străvechi...; el împlinește prin aceasta funcțiunea unui fel de memorie colectivă" (*Dacia...*, p.21-22).

Kernbach arăta (p.389-390): "Mitologia daco-getică trebuie căutată în relicttele celor mai vechi genuri folclorice românești (colinda și cântecul bătrânesc) și în ritualurile populare sau în unele superstiții cu urme mitologice". Pe de altă parte el considera falsă afirmația lui Octavian Buhoiu (*Folclorul de iarnă, ziorile și poezia păstorească*, București 1979, p.7): "Din documentele etno-folclorice de care dispunem, romanizarea daco-geților, în afară de deprinderea noii limbi, nu pare să fi adus schimbări remarcabile de comportament și în cultura magico-religioasă a populației".

Întrucât tema ce face obiectul capitolului de față a fost dezvoltată în paginile revistei YOGA SPONTANĂ, în cadrul serialului intitulat "CICLURILE COSMICE", ne vom mulțumi aici doar să amintim că arhetipul principiului universal al evoluției fusese consemnat de tradiția spirituală străveche a hinduismului, sub forma celor zece Avataruri (încarnări divine) ale lui Vishnu: peștele Matsya, țestoasa Kurma, mistrețul Varaha, omul-leu Narasinha, piticul Vamana, Parashurama, Rama, Krishna, Maha-Vishnu (Iisus), Kalki (a doua venire a lui Iisus).

Peștele Matsya

Fiind vorba de un simbol, care nu aparține exclusiv primului Avatar fiind adoptat, între alții, și de creștini, considerăm că analizarea acestuia, în contextul studiului nostru, nu poate avea relevanță. Dar, așa cum vom vedea mai încolo, peștele, ca simbol al sacralului nu lipsește din tradiția păstrată de folclor.

Țestoasa Kurma

Arheologii au scos la iveală numeroase monede dacice, dintre care, importante pentru tema pe care o abordăm sunt cele ce poartă în centru caduceul lui Mercur (v.mai departe alegoria șarpelui) plasat pe carapacea unei țestoase, totul înconjurat de inscripția cu litere grecești SARMIS BASIL (regele Sarmis). Moneda e reprodusă de Lovinescu la p.45 (*Dacia...*, fig.1). El semnalează (tot fără a sesiza apropierea de acest Avatar), existența altor monede având "o formă concavă, ceea ce poate reprezenta carapacea broaștei țestoase" (ibid., p.46).

Mistrețul Varaha

Lovinescu amintește că "există, de asemenea, alte monede care...au un mistreț, cu o săgeată în gură, simbol strict primordial" (*Dacia...*, p.45). Săgeata, ca și lancea ori șarpele, nu sunt decât alegorii ale energiei subtile Kundalini (v.acolo), întrucât toate Avatarurile lui Vishnu (pește, țestoasă, mistreț. etc.) ca suporturi ale evoluției spirituale, sunt indisolubil legate de trezirea acestei energii. Ulterior, Lovinescu dezvoltă tema mistrețului, arătând că acesta e simbolul lui Varaha (ibid., p.74 sq.), dar apoi divaghează spre teme favorite ale falsului său "maestru", devenind prolix și complet confuz. Vom exemplifica dând aici doar trei mostre de falsă cunoaștere (altele mai încolo): "culoarea verde este aceea a lui Ganesha" (p.77); "Împăratul Verde, Ganesha-Ianus" (p.79). Apropierea lui Ganesha (copilul cu cap de elefant) eventual și a fratelui său Skanda (Kartikaya) de Ianus (bărbosul cu două fețe; v.fig.3, p.45) este complet eronată. Pe de altă parte, culoarea ce-i corespunde lui Ganesha este roșul ! În fine (p.89, nota 1), atribuie cuvântului "hamsa" (=lebadă), sensul de "bhava" (=iluzie; Bhava Sagara = Oceanul Iluziilor) !

Piticul Vamana

Deși falsa cunoaștere imprimată de "maestri" i-a interzis accesul la adevăr, lui Lovinescu nu-i sunt necunoscute surse folclorice demne de interes. Le vom prezenta, însoțite de comentariile noastre. Versurile ce urmează (*Dacia...*, p.38), aduc în discuție trăsăturile definitorii ale unui alt trimis al divinității: Vamana, supranumit "Cel care a măsurat Universul din trei pași" (Trivikrama):

"Dumnezeu că m-a trimis/ Pământul să i-l măsoar/ Pământul cu umbletul/ Și cerul cu cugetul".

Legenda spune că regele Bali, care domnea peste cele trei lumi, s-a învoit să-i cedeze piticului Vamana (formă sub care se ascundea Vishnu) tot ce acesta va putea măsura din trei pași. Cu primii doi pași acesta a luat în posesie Cerul și Pământul, lăsându-i regelui numai tărâmul Infernului, Patala, ca prețuire a virtuților sale.

Parashurama

După cum vom vedea, acest Avatar care se traduce prin "Rama cu securea", nu e altul decât Zeus, divinitatea supremă a vechilor păstori greci, ce locuia pe muntele sfânt Olimp. El apare menționat în următoarea colindă (*Dacia...*, p.28):

"Pe Muntele Mare/ Mândră turmă de oi paște,/ Dar la turmă cine umblă?/ Umblă, umblă Sfântul Soare.../ Cu fluieru-nverigat/ Cu toporu-ncolțurat".

Toporul (securea) dezvăluie identitatea lui Parashurama.

Într-un context complet diferit, Lovinescu consemnează: "Zalmoxis e numit, de asemenea, «Zeul cu dublă secure». El este deci în strânsă legătură cu manifestarea lui *Parashu-Rama*" (ibid., p.38, nota 7). Faptul că zeul suprem al geto-dacilor nu era altul decât Zeus nou-născut (v.cap. Zalmoxis), conduce la concluzia identității lui Parashurama cu Zeus. *Quod erat demonstrandum*. Lovinescu îl mai menționează odată pe Parashurama pe care îl consideră analog nu cu Zeus, ci cu Perseu (!), încercând să găsească paralele cu Paradisul, Harap-Alb, șarpele, de unde, "prin analogie inversă" (!) ajunge la Shiva (p.87-88), pe care îl vede personificat ca Păsărilă-Lăți-Lungilă: "Distrugător...el este fața care resoarbe ciclurile" (p.92). Fără comentarii.

Rama

Am văzut cât de departe a putut ajunge Lovinescu susținând originea pelasgică a cuvintelor Roma, Romania, România, respingând orice tangență a lor cu Roma latină (*Dacia...*, p.41). În schimb, el a sesizat (p.42) multe toponime care ar putea proveni de la numele celui de-al șaselea Avatar, *Rama*, ca

și faptul că "Ptolemeu numește una din cetățile Daciei *Rami-dava*", dar, mai ales, că "în mitologia română se vorbește de un *Ram-Împărat*" (p.41-42). Tot el amintește că "se vorbește în legendele românești de o populație miste-rioasă...*Rohmanii, Rahmanii, Rucmanii...*" (p.40), sugerând conexiunea cu numele lui Rama. În eroul basmului *Harap-Alb*, Lovinescu nu ezită să confunde două Avataruri diferite: Rama și Mistrețul (Varaha), descriind "victoria definitivă a «Mistrețului Alb», a lui *Rama*, asupra Ursului", după care conchide: "Așa ia sfârșit «Gesta» lui *Shri-Shwata-Varaha*, a Divinului *Ram*" (p.98).

ai pentru a spori confuzia privitoare la Rama-Varaha-Harap Alb, adaugă: "Avatara Harap-Alb are o realizare «shivaită»" (p.99), deși Rama și Varaha sunt Avatarurile lui Vishnu !

Krishna

Să ne întoarcem la colindul menționat anterior (*Dacia...*, p.28):

"Pe Muntele Mare/ Mândră turmă de oi paște,/ Dar la turmă cine umblă?/ Umblă, umblă Sfântul Soare.../ Cu fluieru-nverigat..."

Printr-un sincretism, deloc neobișnuit, exemplificat de Zalmoxis-Gebeleizis, versurile trimit la Krishna, manifestare a Ființei Supreme (cf. *Bhagavad-Gita* IV.6: "Sunt nenăscut, etern din fire, Stăpânul divin"). Deși de familie nobilă, acest Avatar a copilărit printre păstori (de unde referirea la turma de animale), fermecându-i cu minunatul său *fluier*; mai târziu și-a recăpătat rangul princiar. Viața sa este un lung șir de întâmplări miraculoase - în general lupte duse împotriva forțelor Răului sub forma unor animale fabuloase ori personaje malefice - asemenea celor puse pe seama eroilor basmelor noastre (Făt-Frumos, Harap-Alb, etc.) Colindul urmează astfel:

"Sus pe Munte Mare/ la Ler Doamne Ler ! E-o turmă mândră de oi./ Dar la turmă cine umblă ? Este Domnul Dumnezeu/ Cu părul de aur Cu Soarele pe piept,/ Cu Luna pe frunte Sprijinit pe-o lance/ Cu-un fluier înverigat".

Luna, Soarele și lancea, respectiv aurul, simbolizează cele trei canale subtile, temă asupra căreia vom reveni ulterior (v. cap. "Structura corpului energetic. Trezirea lui Kundalini"). Suntem înclinați să apropiem numele celui de-al optulea Avatar tradus prin "negru", de unele coordonate istorico-geografice autohtone. Exemplele nu lipsesc, atât în antichitate, cât și în Evul Mediu. Ni le furnizează Lovinescu, dar într-un context fără legătură cu Krishna: "Dacii, ca popor hiperborean, coborau din Pelasgos - născut din «Pământul Negru». Marea dacică este «Neagră», Valahii au fost denumiți de toate popoarele «Valahi Negri», iar țara «Valahia Neagră»,

Kara, Ulaghi, Kara-Iflak, de către turci; *Kara-Ulak* de sârbi și bulgari. Funcțiunea tradițională supremă la valahi este «Negru-Vodă»" (*Dacia...*, p.60).

Potrivit lui Dimitrie Onciul (*Originea Principatelor române*, p.32): "Tradiția atribuie lui «Negru-Vodă» toate faptele și chiar monumentele...*Este personificarea poetică a originilor*, nu este numele unui personaj real...*Este personificarea întemeierii Statului...Este un nume mistic*" (*Dacia...*, p.60).

Krishna (în sanskrită: Negrul) era domnitorul din Dwaraka, fiind numit Domnul Krishna (în traducere românească Negru-Vodă).

În continuare, Lovinescu se referă la "stemele Principatelor. Pe acelea ale Valahiei se văd *trei capete de Negri*; acelea ale Moldovei sunt și mai remarcabile: *două chei încrucișate*, având fiecare, la extremitatea superioară, *două capete de Negri*". După cum arată în altă parte autorul, "cele două chei sunt reprezentate suprapuse, în cruce, așa cum se văd în armele Papei și uneori iau înfățișarea de «swastika clavigeră»" (V.Lovinescu, *Interpre-tarea ezoterică a unor basme și balade populare românești*, Cartea Românească, București 1993, p.65). Acest semn sacru străvechi apare la simbolicul Negru-Vodă: "S-au găsit la Curtea de Argeș, morminte voevodale, printre care și unul al unui Radu Negru... Giulgiul era acoperit de *swastici*" (*Dacia...*, p.61). De altminteri, swastika figurează și pe unele monede dacice, cu inscripția ARMIS BASIL (ibid., p.45).

"*Swastika* în România ar cere ea singură un studiu special. Nu credem să existe o țară în care să fi fost folosită atâta, în mod tradițional, bineînțeles. Se găsește peste tot: în cimitire, în biserici, pe broderii naționale, pe pergamente voevodale" (p.48,49, fig.5,6). Autorul ignoră situația Indiei, unde swastika este mult mai răspândită, ca simbol al Fiului Divin și al chakrei Muladhara.

Vehiculul tradițional al lui Krishna este vulturul Garuda, pe care îl regăsim în basmele românești, unde eroi echivalenți lui (v. mai sus: Făt-Frumos, etc.) folosesc drept vehicul o pajură, o ghionoaie etc. De altminteri, pajura apare în multe povestiri, ca element benefic; tot astfel și în stema țării.

În mitologia autohtonă, al nouălea Avatar ce corespunde lui Iisus (Maha-Vishnu, Marele Vishnu) va apare sub forma Fiului lui Dumnezeu. Lovinescu pare a nu fi străin de acest adevăr, căci amintește undeva de "al nouălea Avatara, cu tatăl lui adoptiv, Marele Dulgher al Universului, cu Maica Precista" (*Interpretarea ...*, p.135).

"Apollo e uneori numit «Bunul Dumnezeu Fiul». Este același cu *Bonus Deus Puer*, sau *Bonus puer phosphorus*, epitete ale lui Apollo în nenumăratele inscripții consacrate acestui zeu și găsite în Dacia, mai ales în orașul Apulum (Alba Iulia), capitală a provinciei cu același nume (Dacia Apulensis), numită așa după zeu" (*Dacia...*, p.28). "La unele triburi pelasge din Cappadocia, Saturn era adorat ca *Zeus Dakie*; Pliniu îl numește *Dokius filius Coeli*" (ibid., p.34). Am văzut, chiar din exemplele folclorice menționate, că Apollo va apare ulterior sub numele de Sfântul Soare. Cazurile sunt frecvente.

Kalki

Kalki este cavalerul apocaliptic, Iisus venit pentru a doua oară. Acest simbol al călărețului a fost răspândit atât la daci, cât și la urmașii lor. Kernbach menționează zeitățile cunoscute sub numele de Cavalerul Trac, Cavalerii Danubieni (p.390). Iar Eliade arată că după Herodot, "câteva secole mai târziu monumentele zise ale «eroilor cavaleri» se înmulțesc în Balcani; or, Eroul-Cavaler este identificat cu Apollo" (*Istoria ...*, p.171). Dar, așa cum am arătat anterior, Apollo este Fiul Divin care, de astă dată, în ipostaza de cavaler, reprezintă Judecătorul anunțat de Apocalipsă.

Monedele dacice cu legenda ASIO, sau cele cu legenda IANUM ARM, menționate de Lovinescu, poartă emblema fie a unui cal, călărețul fiind indicat de caduceu, fie a unui călăreț. El apropie acest simbol al lui Kalki de "prima *Shakti*" (adică de *manifestarea lui Adi Shakti*, în traducere: *Shakti Primordială*), în timp ce "caduceul este *Shakti* polarizată" (manifestarea lui Adi Shakti sub forma lui Kundalini; v.acolo) (*Dacia...*, p.46-47, fig.4). Întrucât Lovinescu ne va mai oferi astfel de surprize, este cazul să arătăm că meritul revine unora din sursele consultate, căci a citit mult, de-a valma, bune și - mai ales - rele, lipsindu-i discernământul. Iar din noianul de informații nu puteau lipsi, desigur, unele elemente corecte.

Lovinescu amintea de Calul năzdrăvan care "este adevăratul erou, cheia de boltă a poveștilor populare...fără el, Făt-Frumos n-ar putea reuși"; simbol "avataric, deoarece calul este unul din simbolurile lui Vishnu" (ibid., p.67).

Nu vom încheia acest capitol consacrat Marilor Încarnări divine, fără a menționa presentimentul lui Vasile Lovinescu în legătură cu posibila prezență, chiar în epoca actuală, a unei asemenea Mari Încarnări aflate pe acest Pământ: "Lipsa unui mandatar uman [al lui Dumnezeu] este de neconceput. Cititorul poate nici nu bănuiește implicațiile ce se pot deduce din cele spuse mai sus" (*Interpretarea...*, p.41; subl.ns.).

(urmare în numărul viitor)

Dan Costian

¹⁾ Intr-o perspectivă diferită, Silviu Sanie arată: "cultele orientale au netezit drumul creștinismului, au facilitat înțelegerea dogmelor sale" (*Cultele orientale în Dacia Romană*, București 1981, I, p.21) - apud Kernbach, p.391.

ENIGME

SAHAJA YOGA ȘI CHIMIA

(urmare din numărul precedent)

APA ȘI ALCOOLUL

"Dintre toate organele corpului, ficatul e cel mai important"

Sushruta Sutra 46.137

Pe baza cunoștințelor străvechi, Shri Mataji a explicat influența nefastă a alcoolului asupra organismului și a celulei hepatice în particular, prin modificarea unghiurilor structurale ale apei. Într-adevăr, legături de hidrogen nu se formează doar între moleculele de apă ci și între molecule de apă și

molecule ale altor substanțe cum ar fi alcoolii, substanțele cu grupe carbonil (aldehide, cetone, acizi carboxilici și derivații lor funcționali), lanțuri peptidice, inclusiv catene ale ADN.

Prezența moleculelor de alcool determină pe de o parte competiția acestora în formarea legăturilor de hidrogen în detrimentul legăturilor ce se stabilesc în mod natural cu celelalte componente biologice active din categoriile amintite, pe de altă parte, în prezența moleculelor de alcool are loc o distorsionare, o alterare a structurilor normale. Moleculele neapoase reușesc să înlocuiască legăturile de hidrogen apă-apă cu noi legături ce se stabilesc prin așa-numitul fenomen de *cooperativitate*. Pe lângă alterarea structurii, este posibil să se modifice și alte proprietăți ale apei, cum ar fi cele ce permit conductivitatea protonică prin intermediul moleculelor de apă cu legături de hidrogen, numită efect "tunel" (tunneling) ce poate juca un rol important în sistemele biologice.

Este cunoscut faptul că nici un animal nu consumă alcool. De altfel, animalele, în stare liberă (nedomesticite) rareori se îmbolnăvesc, iar ciclul lor de viață cuprinde o perioadă de maturitate și de stabilitate a sănătății extraordinar de lungă, în comparație cu o scurtă copilărie și o bătrânețe la fel de scurtă. La om cele trei perioade sunt sensibil egale - circa 20 de ani fiecare - ceea ce dovedește că îndepărtându-se de modul de viață în armonie cu natura, omului i s-a scurtat considerabil tocmai perioada de maturitate, de plenitudine a forțelor sale, de sănătate stabilă, antrenând implicit reducerea duratei totale de viață.

Datorită căldurii specifice ridicate a apei, aceasta îndeplinește - la animalele terestre mari (deci și la om) - un rol de tampon termic, permițând menținerea relativ constantă a temperaturii corpului. Valoarea crescută a căldurii latente de vaporizare a apei asociate prin legături de hidrogen este exploatată de vertebrate ca mijloc eficient de îndepărtare a căldurii prin evaporarea sudorii. Coeziunea puternică a moleculelor de apă realizată prin legăturile de hidrogen e folosită de plante în transportul nutrienților de la rădăcini spre frunze unde sărurile rămân în urma evaporării. Dar importanța fundamentală a acestor forțe structurale specifice apei derivă din interacțiunea acesteia cu componentele biologice și în deosebi cu proteinele și acizii nucleici. Acest ultim aspect explică de ce datorită influenței nefaste a alcoolului, celula hepatică determină modificări severe ale metabolismului, ceea ce poate fi ușor pus în evidență prin alterarea raportului normal între diferite grupe de proteine (analiza electroforetică a sângelui).

După cum arată Sahaja Yoga, amplasat pe partea dreaptă a corpului, ficatul se află în strânsă legătură cu aspectele drepte ale chakrelor Swadisthan și Nabhi, chiar și a Vidului. Or, cum se știe, canalul drept e canalul "cald", motiv pentru care, la persoanele hiperactive, organul cel mai vulnerabil e ficatul care se încălzește excesiv. Shri Mataji Nirmala Devi a adus o contribuție excepțională în clarificarea acestor aspecte, iar aplicarea tratamentelor Sahaja Yoga în vindecarea afecțiunilor hepatice a dovedit experimental justetea acestor concepte. În lumina celor arătate, devine evident că pe lângă atacul direct asupra celulei hepatice, alterarea structurii apei va diminua considerabil și rolul de termoregulator al acesteia, fapt ce se resimte cu precădere în organul cel mai expus în caz de răcire deficitară, adică în ficat. Cercetări recente au confirmat modificarea structurii apei în prezența alcoolului. Astfel, în 1981, doi cercetători germani de la Heidelberg au pus în evidență - prin măsurători exacte ale dispersiei elastice a luminii - formarea unor agregate compuse dintr-o moleculă de alcool și cinci molecule de apă (sau 8 molecule de alcool înconjurate de un înveliș de circa 40 molecule de apă) stabile în intervalul de temperatură studiat (5-50°C). Zece ani mai târziu, o echipă de cercetători japonezi a folosit în același scop analiza dielectrică în domeniul de frecvențe al microundelor (10 MHz - 20 GHz) constatând că începând de la un conținut de alcool superior fracției molare 0,17 agregatele ciclice ale apei, formate din 6 molecule, se transformă, prin ruperea unei legături de hidrogen, în agregate liniare având 1 moleculă de alcool și 5 molecule de apă.

BIBLIOGRAFIE

- Grossmann G.H., Ebert K.H., *Berichte der Bunsen Gesellschaft für Physikalische Chemie*, 85, 1026-1029 (1981).
- Lehninger A.L., *Biochemistry*, Worth Publ.Inc., New York 1978, ed.II-a.
- Mashimo S., Umehara T., *J.Chem.Phys.* 95 (9), 6257-6260 (1 nov.1991).
- Nenițescu C.D., *Chimie generală*, Ed. Tehnică, București 1963.
- Nenițescu C.D., *Tratat elementar de chimie organică*, Ed.Tehnică, București 1956, 1958, vol.I-II.

Dan Costian

EDITORIAL

REMEMBER: LEV TOLSTOI

"Vai de voi, învățători ai Legii! Pentru că voi ați pus mâna pe cheia cunoștinței: nici voi n-ați intrat, iar pe cei ce voiau să intre, i-ați împiedicat să intre"

Luca 11:52; cf. Matei 23:13

"Degeaba Mă cinstesc ei, învățând ca învățători niște porunci omenești"

Matei 15:9

"Păziți-vă de prooroci mincinoși. Ei vin la voi îmbrăcați în haine de oi, dar pe dinlăuntru sunt niște lupi răpitori. Îi veți cunoaște după roadele lor"

Matei 7:15-16

"Cel Prea Înalt nu locuiește în lăcașuri făcute de mâini omenești"

Fapte 7:48; cf. 17:24; 1 Regi 8:27; 2 Cronici 2:6; 6:18; 1 Corinteni 3:16; Efeseni 2:22

Marele scriitor rus este cunoscut și apreciat drept un important teolog și moralist creștin, un filosof mistic de excepție. Cultul său pentru non-violență, pentru viața simplă, de o înaltă ținută etică, sub semnul unei nețărmurite credințe în Dumnezeu, a făcut ca ideile sale să se bucure de o foarte largă popularitate în perioada actuală.

Redăm mai jos un extras din cunoscutul său roman *Învierea*, scris în jurul anului 1899 (în traducerea Luciei Demetrius).

"Însuși acel Iisus, al cărui nume îl pomenise preotul de atâtea ori cu glas șuierător și-l lăudase cu tot felul de vorbe ciudate, acel Iisus a oprit tot ceea ce se făcea aici; a oprit nu numai vorbăria aceasta fără rost și vrăjitoria pângăritoare de către preoți-învățători asupra pâinii și vinului, dar a oprit în chipul cel mai hotărât ca oamenii să-i numească învățători pe alți oameni, a oprit rugăciunea în biserici, a poruncit ca fiecare om să se roage în singurătate, a oprit chiar bisericile, spunând că El a venit să le dărâme și că trebuie să te închizi nu în biserici, ci în duh și în adevăr... Nimănui din cei care erau de față nu-i trecuse prin minte că tot ce se petrecea aici era cel mai mare blestem și cea mai mare batjocorire a lui Christos însuși, în numele căruia se făceau toate acestea. Nu-i venea nimănui să creadă că crucea aurită cu medalioane smălțuite în colțuri, cu care ieșise preotul și pe care o dădea credincioșilor s-o sărute, nu era altceva decât imaginea spânzurătorii pe care pătimise Iisus, tocmai pentru că oprise ceea ce se făcea acum aici în numele Lui. Nu-i venea nimănui în minte că, chiar acești preoți care-și închipuie că mănâncă trupul și beau sângele Domnului, sub forma pâinii și a vinului, îi mănâncă în adevăr trupul și-i beau sângele, și aceasta nu în bucățele de pâine și în vin, ci prin faptul că nu numai că-i înșeală pe cei umili, de a căror ființă s-a pătruns Christos, dar îi lipsesc chiar de cel mai mare bine și-i aruncă în suferințele cele mai crude, ascunzându-le oamenilor destăinuirea adevărului pe care l-a adus El".

DIALOG

MIRACOLUL CEL DE TOATE ZILELE

Există, în jurul nostru, minuni cu care suntem atât de obișnuiți, încât nici nu le observăm. Să ne oprim puțin asupra transformării unei minuscule semințe într-un uriaș copac, ce înflorește și dă rod. Este un adevărat miracol! Cum este cu putință o atare transfigurare? Și, mai ales, ce Forță supraumană poate săvârși aceasta?

De mii de ani, înțelepții indieni au arătat că în Univers acționează o energie misterioasă, atotpătrunzătoare, pe care ei o numesc, în sanscrită, Paramchaitanya ("vibrații divine", căci "Chaitanya" înseamnă "vibrații", iar "Param" are semnificația de "suprem"). Paramchaitanya, ca expresie a dragostei lui Dumnezeu, a apărut din clipa cea dintâi a creației divine. Unii oameni de știință admit ipoteza că ar fi vorba de așa-numita radiație cosmică reziduală, reminiscență a radiației primordiale apărute în momentul exploziei ce a dat naștere Universului (Big Bang). În primăvara anului 1964, fizicienii americani A. Penzias și R. Wilson au detectat, cu ajutorul unei antene a laboratorului Bell Telephone, un semnal semnificativ, cu o lungime de undă de 7,35 cm (domeniul microundelor).

Intensitatea și forma spectrală măsurată au permis asimilarea sa cu radiația unui corp negru cu temperatura de 2,7 K. Măsurătorile mai exacte făcute de satelitul COBE (Cosmic Background Explorer) lansat de NASA în noiembrie 1989 au confirmat în mod strălucit caracterul de corp negru al acestei radiații la o temperatură de 2,735(0,06K. Radiația este practic constantă în orice direcție (variația cu direcția nu depășește 30 milionimi de grad). Admițând că radiația are un caracter cosmologic (scaldă întregul Univers), aceasta constituie o dovadă sigură a gradului extrem de izotrop al Universului.

La nivel individual, Paramchaitanya se manifestă sub forma energiei materne numită Kundalini. Ea există în orice ființă vie și acționează în mod inteligent.

Revenind la exemplul seminței care încolțește, în conferința ținută în Germania în anul 1991, cu ocazia Shri Kundalini Puja, Shri Mataji a făcut următoarea analiză a fenomenului. Se constată că firul de rădăcină, de îndată ce apare, se îndreaptă către adânc, în căutarea apei. Când întâlnește în cale un corp dur, o piatră, rădăcina o ocolește. Dacă ar fi numai atât, am putea crede că este doar o reacție fito-hormonală. Dar, atenție! Rădăcina nu ignoră piatra ci, înainte de a-și continua drumul spre adâncul solului, se încolăcește în jurul pietrei asigurând astfel o ancorare solidă a firavei plante, pentru ca aceasta din urmă să nu poată fi smulsă de un torent de apă sau de un vânt puternic. Este o mărturie indiscutabilă a inteligenței energiei Kundalini din celula aflată în vârful radiclei.

Iată ce spunea marele Darwin: "Abia dacă exagerăm să spunem că extremitatea radiclei acționează precum creierul la un animal inferior: creierul, localizat la extremitatea anterioară a corpului, primește impresiile organelor senzoriale și dirijează diversele mișcări".

În ce privește manifestarea energiei Kundalini în interiorul ființei umane, pornind de la datele esențiale ale străvechii culturi indiene, Shri Mataji precizează următoarele aspecte. Când embrionul uman are două până la trei luni, un fascicul de energie vibratorie (Paramchaitanya) pătrunde prin fontanelă. Creierul manifestă atunci o acțiune, care o evocă pe cea a unei prisme asupra unui fascicul luminos, determinând scindarea acestuia în patru raze. Una străbate sistemul nervos parasimpatic și se localizează sub formă de energie reziduală (Kundalini) în osul sacru, în zona terminală a coloanei vertebrale. Celelalte se răsfrâng către sistemul simpatic stâng, către simpaticul drept și către sistemul nervos central.

Cercetările medicale confirmă faptul că în perioada sus-amintită are loc o transformare radicală în evoluția creierului embrionului uman. Între opt și douăsprezece săptămâni are loc dezvoltarea creierului prin creșterea numărului de celule nervoase. Programul genetic determină astfel apariția a 14 miliarde de celule (după alți autori mai multe). În săptămâna a douăsprezecea, procesul cantitativ de generare se întrerupe brusc, concomitent cu începutul stabilirii de conexiuni între celule, astfel că în momentul nașterii, fiecare neuron cerebral este conectat prin circa o mie de legături, ajungându-se la maturitate la aproximativ un sfert de milion de conexiuni intercelulare.

Este remarcabilă convergența conceptelor indiene străvechi, a concluziilor embriologiei moderne și a moralei religioase care consimte la întreruperea sarcinii până la o vârstă de trei luni.

Accesul la energia subtilă interioară (Kundalini) este împiedicat de faptul că aceasta se află încapsulată în osul sacru, în stare adormită, iar traseul său de manifestare (sistemul nervos autonom) este obturat prin anumite blocaje. Cea mai recentă metodă de yoga, Sahaja Yoga, elaborată de Shri Mataji, permite trezirea acestei energii în orice persoană, în decurs de câteva minute, printr-o tehnică simplă de interiorizare a atenției. Metoda este gratuită, complet inofensivă, nu are contraindicații și este aplicabilă indiferent de sex, vârstă, pregătire. Folosind ulterior purificarea sistemului energetic (deblocarea traseelor energetice ale simpaticului și parasimpaticului) cu ajutorul elementelor naturale (aer, apă, pământ și foc) apare posibilitatea refacerii echilibrului energetic intern, armonizarea vibrațiilor individuale cu vibrațiile cosmice și, în consecință, eliminarea cauzelor care generează boli.

C. Dante

ARGUMENTE

CREȘTINI ȘI NECREȘTINI

În anul 240 Origen proclama: "Extra ecclesia nulla salus", tradusă prin "În afara Bisericii nu există salvare". Din exemplele care urmează vom putea constata ce drum lung au parcurs de atunci reprezentanții oficiali ai Bisericii, chiar în cazul extrem al intoleranței catolice.

În recomandarea *Lumen Gentium* a Conciliului Vatican II se pot citi următoarele: "Cei ce n-au primit încă Evanghelia sunt ordonați poporului lui Dumnezeu în moduri diverse. Mai întâi poporul ce a primit legământul și făgăduielile și din care Christos S-a născut după carne ¹⁾... Dar țelul mântuirii îi cuprinde și pe cei ce recunosc Creatorul, iar printre ei, mai întâi, pe musulmani. Cât despre cei ce-L caută pe

Dumnezeu necunoscut sub umbre și figuri, Dumnezeu Însuși nu e departe nici de ei, căci tuturor le dă viață, suflare și toate lucrurile".

Declarația *Nostra Aetate* merge mai departe, lărgindu-și solitudinea la alte religii necreștine: hinduism, buddhism și toate cele "ce se află în lume (și care) se străduiesc să meargă în chipuri diverse în întâmpinarea neliniștii inimii umane, propunând căi, adică doctrine, reguli de viață și rituri sfinte... Biserica Catolică nu respinge nimic din ce e adevărat și sfânt în aceste religii. Ea consideră cu un sincer respect aceste feluri de a acționa și de a trăi, aceste reguli și aceste doctrine care, deși se deosebesc în multe puncte de ceea ce ea susține și propune, aduc totuși adesea o rază a Adevărului care iluminează pe toți oamenii".

Catechismul Bisericii Catolice publicat în 1992, referindu-se la necatolici arată că pot fi mântuiți dacă "fără greșală din partea lor, ei ignoră Evanghelia lui Christos și Biserica Sa, dar caută totuși pe Dumnezeu cu inima sinceră și se străduiesc să-l împlinească vrerea așa cum le-o revelează conștiința lor".

Menționăm exemplul Franței unde preoții au primit, de la episcopii lor, interdicția de a încerca să-i convertească pe musulmani, pentru că, urmându-l pe Mahomed mântuirea e posibilă. Mai mult, preoții strâng bani pentru a-i ajuta pe musulmani la construcția moscheilor în Franța. Bisericile au fost deschise "necreștinilor", care au așezat statuia lui Buddha în locul crucifixului. Catedrala din Chartres, în care se păstrează năframa Fecioarei Maria, a fost pusă la dispoziția druizilor pentru a sărbători adorarea Soarelui cu prilejul solstițiului de vară. La 27 octombrie 1986, în biserica Sf. Petru din Assisi, lamaștii tibetani s-au rugat în fața tabernacolului pe care au așezat statuia lui Buddha.

Într-o Declarație din 1998 reprodusă în cotidianul *Le Monde* (17 martie 1998), papa se adresează credincioșilor, spunându-le: "Le cerem să țină minte că Biserica își trage substanța din rădăcina aceluși bun măslin pe care s-au altoit ramurile sălbatice ale păgânilor" (cf. Romani 11:17-24).

În timpul războiului din Golf, episcopul din Montpellier, Monseigneur Boffat semna, împreună cu conducătorii tuturor confesiunilor din oraș, un text împotriva rasismului: "Trebuie să obținem elementele unei înțelegeri reciproce mai presus de deosebiri, în lectura textelor sacre ale *Coranului*, *Bibliei*, *Talmudului* și în respectul Constituției franceze".

Marele istoric al religiilor, Mircea Eliade, făcând cuvenita distincție între adevărurile revelate și religiile constituite în jurul lor, afirma în *Încercarea labirintului*, plin de îndrăzneală: "Nu cred că anumite revelații ar putea să dispară... Dar ceea ce sunt sigur, e faptul că formele viitoare ale experienței religioase vor fi cu totul diferite de acelea pe care le cunoaștem în creștinism, în iudaism, în islam, și care sunt fosilizate, desuete, golite de sens. Sunt sigur că vor veni alte expresii".

Dan Costian

¹⁾ *Evreii*

ȘTIINȚĂ

OMUL - PARTE INTEGRANTĂ A MARII HOLOGRAME UNIVERSALE

"Dumnezeu a făcut pe om după chipul Său"
Cartea Facerii 1:27

Sahaja Yoga explică analogia dintre Creator și om, prin corespondența ce există între Ființa Universală (*Virata*, în sanscrită) și cea umană, la nivelul corpului energetic (subtil). Corpul energetic subtil este definit ca un ansamblu de canale (*nadi*) și centre energetice (*chakre*), care se evidențiază odată cu trezirea energiei Kundalini.

Reflectarea structurii macrocosmosului la nivelul microcosmosului uman este o concepție holistică (*holos*=întreg, în greacă). Orice fragment al unei holograme cuprinde în el imaginea întregului. În fotografie (bidimensională) percepem informația prin variațiile de intensitate ale luminii (variațiile de amplitudine ale undelor electromagnetice). Când privim o hologramă, percepția se face tridimensional, datorită informației suplimentare conținută de trenurile de undă, de variațiile de fază. În raport cu banala fotografie, holograma apare a fiind transcendentală

Potrivit celor mai noi ipoteze ale fizicii (teoria supercorzilor), Universul e conceput ca un ansamblu de vibrații, într-o viziune holistică. Marele fizician englez David Bohm a ajuns la concluzia că omul dispune de un sistem holonimic pe care, în evoluția sa, a uitat să îl folosească. Acest sistem ar putea percepe accesul transcendental, cunoașterea "directă".

S-a demonstrat experimental că memoria vizuală a întregului este codificată în fiecare fragment al materiei cerebrale, tot astfel cum holograma se regăsește în fiecare din fragmentele sale. În atare împrejurări, lumea poate fi considerată o proiecție din afară, dobândind astfel spațiu și timp, dar această proiecție este la fel de imperfectă în raport cu realitatea interioară, cum este o fotografie față de o hologramă. Această lume iluzorie, nu este altceva decât ceea ce indienii numesc Maya.

Continuator al ideilor lui Bohm, neurochirurgul și neuropsihologul Karl Pribram a arătat în cadrul teoriei holonimice a structurilor creierului, că fără o funcționare holonimică a creierului, am percepe lumea sub formă de vibrații, lipsind formele, sunetele, culorile și, în general, spațiul și timpul. Ducând mai departe raționamentul său, se ajunge la concluzia că fiecare creier este o parte din Marea Hologramă și deci, în anumite condiții, creierul poate avea acces la informațiile Sistemului Cibernetic Universal. În toate marile religii au existat așa-numiți profeți, personalități de excepție ale vieții spirituale, cărora le-a fost posibilă comunicarea cu divinitatea. Revelațiile pe care ei le-au transmis umanității conțin arhetipuri comune, ceea ce dovedește că la baza tuturor acestor mari învățături există aceeași sursă.

Shri Mataji arată că după trezirea energiei Kundalini "calculatorul microcosmic uman este conectat la programul cosmic: informațiile încep să circule în sistemul nostru nervos sub formă de vibrații. De fapt, temperamentul, sănătatea, structura personalității și chiar destinul fiecărei ființe umane depind de genul de relație care există între instrumentul său spiritual și arhetipul cosmic".

J.C.Eccles consideră că dincolo de creier se exercită o inteligență cu adevărat umană, prin controlul și folosirea activităților neurale critice și a tranzițiilor brutale din activitatea grupelor de neuroni. Potrivit "teoremei lui Bell" (reluată și de H.P.Stapp) procesul de reducere introduce un element cosmic în decizia umană, omul fiind definit ca un amestec (precizat matematic) de elemente personale și elemente cosmice.

Aceste concepte îndrăznețe ale fizicii moderne nu trebuie să ne surprindă. Ele răspund, parcă, invitației lansate, cu puțin înaintea morții, de genialul inventator american de origine sârbă, Nikola Tesla: "În ziua în care știința va începe să se intereseze de fenomenele nefizice, ea va progresa într-un deceniu, mai mult decât în toate secolele existenței sale". Recent, Carl Sagan afirma: "Începem să înțelegem Cosmosul care se află în noi, așa cum noi ne aflăm în el".

Ecouri ale conceptului holistic străbat și scrierile teologice ale Sfinților Părinți ai Bisericii. Astfel, Sf. Maxim conchidea: "O persoană nu este partea unui tot, căci ea conține într-însa totul. Căci tot ceea ce a fost creat de Dumnezeu în diversele naturi se reunește în om ca într-un creuzet, pentru a forma în el o desăvârșire fără pereche, ca o armonie compusă din felurite sunete". Vladimir Lossky consemna că "omul conține în el toate elementele din care este alcătuit Universul" amintind extazul Sf. Benedict din Nursia care a văzut "întregul Univers ca adunat într-o rază de lumină dumnezeiască".

Cele de mai sus, ne ajută să înțelegem mai bine, perspectivele nebănuite pe care le poate oferi conexiunea realizată - prin metoda Sahaja Yoga ("yoga" are semnificația de "conexiune", în timp ce "sahaja" se traduce prin "spontan") - odată cu trezirea energiei Kundalini, care constituie vehiculul acestei conexiuni.

C. Dante

POȘTA REDACȚIEI

(extrase din scrisorile primite la redacție)

George Olteanu, Râmnicu Sărat. Pentru înființarea unei filiale (club) de Sahaja Yoga în orașul Râmnicu Sărat prin intermediul meu personal, ceea ce implică deplasarea domniei voastre sau un alt reprezentant al asociației Sahaja Yoga în zona orașului Râmnicu Sărat.

Bogdan Gheorghe, inginer chimist, Piatra Neamț. Revista "Yoga Spontană" ca o revistă de cultură și spiritualitate universală, merită o soartă mai bună, să fie mai bogată și într-un tiraj corespunzător, deoarece ea va găsi o audiență mare la public. Nevoia de spiritualitate se simte ca o necesitate din ce în ce mai mare. Yoga Spontană va cuceri lumea în secolul XXI. Trebuie să trăim cât mai mult în viitor și să-l aducem cât mai repede posibil în prezent. Aș fi foarte fericit dacă cele de mai sus se vor concretiza într-o decizie pozitivă.

Stimate domnule Bogdan Gheorghe. Vă mulțumim pentru aprecieri și vă asigurăm că vom lua măsuri în limitele posibilităților noastre financiare (limitate). Tirajul actual al revistei noastre este de 5000 exemplare.

Maria Popovici, Luceni, comuna Victoria, jud. Iași. Am găsit la un anticariat numerele 3, 4 și 5 ale revistei dv. Nu auzisem nimic despre "Yoga Spontană" dar împinsă de curiozitate și de un prieten le-am cumpărat. Pentru un timp au stat în bibliotecă dar mai apoi le-am răsfoit și-am constatat cu mare

bucurie și plăcere că aceste reviste conțin exact informațiile care îmi lipseau și care mă interesau în mod deosebit. O revistă de cultură și spiritualitate universală este exact ceea ce îi trebuie unui adolescent pentru a-și lărgi orizontul și a-și îmbogăți nivelul de cultură. Mărturisesc că mai auzisem câte ceva despre yoga, dar după parcurgerea revistelor m-am lămurit cu adevărat ce înseamnă YOGA și am aflat o mulțime de lucruri pe care altfel nu știu de unde le-aș fi aflat. În societatea noastră bombardată cu informații de tot felul, reviste ca a dumneavoastră sunt extrem de necesare pentru tineri ca noi.

Coman Tiberiu, Baia Mare. De trei săptămâni am aflat de existența "Asociației culturale SAHAJA YOGA" și particip la conferințele săptămânale. Dacă este posibil, aș dori să devin membru al acestei asociații și să mă abonez la revista dvs.

TRADIȚIE

(urmare din numărul precedent)

PROFEȚIA SECRETĂ DE LA FATIMA

"Biserica fiind totodată divină și umană, al doilea aspect a avut din totdeauna tendința să-l înăbușe pe primul"
Marc Dem, *Le troisieme secret de Fatima*

PROFEȚIA ASCUNSĂ - AL TREILEA SECRET

Am văzut că dintre cele trei secrete profetice încredințate de Sfânta Fecioară la 13 iulie 1917, copiii au avut încuviințarea să dezvăluie numai două. De ce? Cât timp era valabilă interdicția? Și mai ales, la ce se referea al treilea secret? În cele ce urmează vom încerca să răspundem acestor întrebări legitime.

La a treia apariție, după ce Fecioara și-a transmis mesajul, a precizat: "Aceasta să nu o spuneți nimănui". Copiii vor păstra cu sfințenie secretul, pe care doi dintre ei (Jacinta și Francesco) îl vor duce cu ei în mormânt.

Mai întâi, copiii au fost asaltați de nenumărați vizitatori care le ofereau micuților sărăntoci daruri neînchipuit de bogate, chiar bijuterii de aur pentru a le smulge taina. Au urmat interogatoriile canonice între anii 1922 și 1930, adevărate torturi psihice demne de inchiziția catolică, cărora unica supraviețuitoare, Lucia, le-a rezistat cu un admirabil curaj.

La data de 9 ianuarie 1944, Lucia s-a hotărât să consemneze al treilea secret, temându-se că va muri ca urmare a unei severe pneumonii. Cele câteva rânduri așternute pe o foaie de caiet școlar au fost închise într-un plic sigilat cu ceară. În luna iunie a aceluiași an, Lucia a predat plicul superiorului unei congregații misionare, pentru a fi înmănat episcopului (monsieurul José da Silva) care l-a păstrat în palatul său episcopal datorită refuzului Vaticanului de a primi documentul. Plicul va rămâne acolo până la moartea episcopului survenită în anul 1957.

Lucia i-a cerut lui da Silva ca plicul să fie deschis fie la moartea ei, fie în anul 1960 "după ceea ce se va întâmpla mai întâi", explicându-i canonicului Barthas: "Întrucât Sfânta Fecioară dorește astfel". Ulterior, sora Lucia i-a indicat cardinalului Ottaviani argumentul Fecioarei: "În 1960, mesajul va apare mai limpede". Odată cu trecerea anilor, ce se va fi putut întâmpla oare, pentru a o determina pe Lucia să-și modifice complet declarația? Este sigur că a trebuit să cedeze unor puternice presiuni, pentru a afirma la 11 octombrie 1992 cardinalului Padiyara din India, episcopului de India Francis Michaelappa și părintelui Francisco Pacheco de la Fort Ceara, Brazilia: "Al treilea secret nu este destinat a fi revelat. A fost destinat numai papei și ierarhilor imediat subordonați lui. Doamna Noastră nu a spus niciodată că trebuie să fie făcut public cel mai târziu în 1960. Secretul era pentru papă".

În documentata sa carte consacrată subiectului, Marc Dem preciza: "În intenția Luciei, plicul nu era destinat papei, ci episcopului sau patriarhului". De altfel, episcopul da Silva a lăsat în scris dispoziția (datată 8 decembrie 1945) ca după moartea sa, plicul să fie predat cardinalului don Manuel, patriarh al Lisabonei.

După ce Roma refuzase timp de 13 ani primirea plicului, odată cu dispariția lui da Silva Vaticanul realizează brusc importanța secretului și dorește să controleze difuzarea acestuia (după 1960), de aceea reclamă chiar în 1957 obținerea cu orice preț a plicului sigilat. În consecință, monseniorul Cento, nuntiu apostolic, va expedia plicul la Roma, unde acesta îi va fi remis papei Pius al XII-lea, care îl va depune - fără a-l fi deschis - în seiful apartamentelor sale private, sub eticheta "Secretum Sancti Officii". Plicul va rămâne neatins până la moartea acestui papă, survenită la 10 septembrie 1958.

La 28 octombrie 1958, cardinalul Roncalli devine papă sub numele de Ioan al XXIII-lea. Noul papă declarase la Conciliul Vatican II: "Ni se pare necesar să afirmăm dezacordul nostru total față de acei

profeți ai nenorocirilor, care anunță mereu catastrofe, ca și cum lumea s-ar apropia de sfârșit". S-ar putea deduce din aceste spuse dezinteresul papei pentru conținutul plicului secret. Cu toate acestea, pe când se afla la castelul Gandolfi, în vara anului 1959, Ioan al XXIII-lea deschisese plicul (încălcând astfel consemnul) în prezența cardinalului Ottaviani și a monseniorului Capovilla, secretarul papei, iar traducerea din portugheză a fost asigurată de către monseniorul Paulo Jose Tavares de la Secretariatul Statului Vatican. După aceasta, sigilându-l la loc, papa nu l-a mai atins până la moartea sa în 1963. Ottaviani și Capovilla au atestat că sigiliile originale fuseseră găsite intacte.

Odată cu venirea anului 1960, toată lumea se aștepta ca secretul să fie divulgat. Dar la 9 februarie, agenția portugheză de știri a făcut publică următoarea telegramă: "Cetatea Vaticanului. Este probabil ca 'Secretul de la Fatima' să nu fie făcut public niciodată. După indicația soriei Lucia, scrisoarea nu putea fi deschisă decât în cursul anului 1960... Vaticanul a decis ca textul scrisorii soriei Lucia să nu fie revelat, continuând să fie păstrat în cel mai strict secret. Decizia autorităților vaticane se bazează pe următoarele motive: 1. Sora Lucia se află încă în viață. 2. Vaticanul cunoaște deja conținutul scrisorii. 3. Deși Biserica recunoaște aparițiile de la Fatima, ea nu dorește să-și asume responsabilitatea de a garanta veracitatea cuvintelor pe care cei trei păstori spun că li le-a adresat Fecioara Maria". Această știre de presă nu a fost niciodată nici confirmată și nici dezmințită, iar papa nu a dat nici un comunicat și nu a făcut nici măcar vreo aluzie.

La numai câteva luni după ce fusese ales (în iunie 1963), noul papă Paul al VI-lea a deschis la rândul lui plicul, a citit mesajul și a închis plicul la loc. Cât despre nefericitul său succesor, Ioan Paul I, acesta nu a mai avut timpul necesar, poate nici dorința, căci a murit în septembrie 1978 (după toate probabilitățile asasinat) la numai 33 de zile după ce se devenise cap al Bisericii Catolice.

Nici Ioan Paul al II-lea nu a consimțit să dezvăluie al treilea secret. Într-o convorbire avută cu tinerii germani în noiembrie 1980, la Fulda, în Germania de Vest, reluată în ziarul *Stimme des Glaubens*, el s-a referit la acest mesaj al Fecioare, spunând: "Trebuie să ne pregătim, într-un timp nu prea îndepărtat, să suferim mari încercări care ne vor cere hotărârea de a pierde chiar viața... Prin rugăciunea voastră și a mea, e posibil să ne îndulcim această soartă, dar nu e cu putință să o înlăturăm, căci numai în acest chip Biserica poate fi reînnoită... Trebuie să fim tari. Trebuie să ne pregătim să ne încredințăm lui Christos și Prea Sfintei Sale Mame".

Ajunși aici, vom arăta că într-o apariție din august 1931, Iisus Christos s-a plâns Luciei de neascultarea îndemnurilor divine: "Ei n-au vrut să-Mi asculte cererea... Ca și regele Franței, se vor căi, dar va fi târziu. Rusia își va fi răspândit greșelile în lume, provocând războaie și persecuții împotriva Bisericii; Sfântul Părinte² va avea mult de suferit".

În anul 1981, în Piața Sfântul Petru din Roma, Mahomed Ali Agça și-a descărcat pistolul asupra capului Bisericii Catolice, Ioan Paul al II-lea. Crima a avut loc la 13 mai, ora 17 și 19 minute (prin inversare rezultă 1917). Or, ne amintim că 13 mai 1917 fusese data primei apariții de la Fatima.

Cu numai câteva zile înainte de atentat, mai exact la 2 mai 1981, australianul James Downey (pe care Dem îl consideră un vizionar), fost călugăr cistercian la mănăstirea romană de la Tre Fontane, ceruse imperios ca papa să dea publicității al treilea secret de la Fatima.

Ioan Paul al II-lea își propusese să facă un pelerinaj la Fatima la 13 mai 1982. Cu câteva minute înainte de începerea zilei fixate pentru pelerinaj, abatele Juan Fernandez Krohn l-a acuzat pe papă de dezastrul catolicismului și de ofensiva comunismului. Acestea sunt coincidențe care dau mult de gândit.

Ne putem întreba, pe bună dreptate, cât de înspăimântător putea fi "al treilea secret de la Fatima"? Căci cinci papi l-au păstrat: unii au refuzat să-l cunoască, iar alții au sigilat plicul la loc după ce au citit mesajul pe care nu l-au divulgat niciodată.

Devine evident că, pentru papalitate, acest secret era mai încărcat de consecințe decât fuseseră celelalte două profeții, care avuseseră totuși o importanță capitală pentru omenire anunțând sfârșitul primului război mondial, izbucnirea celui de la doilea, ascensiunea și prăbușirea comunismului european.

În continuare vom examina și alte atitudini ale exponenților catolicismului, care ar putea arunca oarecare lumină asupra esenței acestui secret atât de bine păzit.

Cardinalul Ottaviani, primul martor al deschiderii plicului - alături de papa Ioan al XXIII-lea - a spus și a repetat în conferința ținută la Roma la 11 februarie 1967, că Lucia a scris al treilea secret pentru Sfântul Părinte ("El este destinatarul Secretului"), ceea ce era un fals strigător la cer, după cum am văzut. Din insistența cardinalului, împotriva oricărei evidențe, că mesajul Fecioarei ar fi fost adresat papei, Marc Dem deduce că Fecioara se referise chiar la papă și/sau la Biserică.

Într-un interviu acordat postului de televiziune Antenne 2, întrebare fiind ce crede despre secretul de la Fatima, episcopul auxiliar din Coimbra a încercat să-i minimalizeze însemnătatea (probabil dezastruoasă pentru papalitate și catolicism), spunând: "Asta nu are nici o importanță. El interesează mai ales ziariștii".

Părintele Alonso, numit în 1966 expert oficial pentru Fatima, era apreciat drept unul dintre cei mai buni cunoscători ai subiectului. Într-un articol pe care îl compusese cu numai câteva săptămâni înainte de a muri în decembrie 1981, acesta scrisese: "Papa Paul al VI-lea a considerat oportun și prudent să întârzie revelarea textului pentru timpuri mai bune. Papa Ioan al XXIII-lea declara că textul nu se referea la pontificatul său... Iar papii ce au urmat n-au considerat că a sosit momentul să ridice vâlul misterului în împrejurările în care Biserica nu depășise încă impactul îngrozitor al celor douăzeci de ani de post-conciliu, în timpul cărora criza credinței s-a instaurat la toate nivelurile". El a mai afirmat că al treilea secret se referă îndeosebi la pedepse spirituale care vor fi cu mult mai severe și chiar mai înspăimântătoare decât foametea, războaiele și persecuția.

Marc Dem analizează, în continuare, interviul luat în vara lui 1984, de către Vittorio Messori, cardinalului Ratzinger, al doilea succesor al lui Ottaviani în fruntea Sfântului Oficiu. El ajunge astfel la două concluzii: 1. Conținutul secretului se pretează unei utilizări senzaționale. 2. În al treilea secret există ceva cumplit, apocaliptic. În interviul amintit, cardinalul constatare cu amărăciune: "Creștinii sunt din nou o minoritate, mai mult decât au fost vreodată de la sfârșitul antichității". De fapt, încă de când era arhiepiscop de München în 1980, Ratzinger observase: "Nimeni nu poate nega că ultimii zece ani au fost prejudiciabili pentru Biserica Catolică. În locul reînnoirii anunțate, ei ne-au adus un proces de decadentă". El a mai spus: "Publicarea celui 3-lea secret ar însemna să expunem Biserica primejdiei senzationalismului, exploatării conținutului acestuia."

Bazându-se pe un studiu aprofundat, actualul episcop de la Fatima, monseniorul do Amaral de Leiria, spunea, la 16 septembrie 1984 : "Secretul de la Fatima nu vorbește nici de bombe atomice, nici de capete nucleare, nici de rachete Pershing sau SS-20. Conținutul său nu privește decât credința noastră... Pierderea credinței unui continent e mai rea decât dispariția unei națiuni; și e adevărat că și credința scade continuu în Europa". Comentariul lui Marc Dem a fost: "Monseniorul do Amaral nu-și exprimă judecata sub formă de ipoteză, el o enunță pe un ton afirmativ". Teza părintelui Alonso este acum confirmată public de către episcopul de Fatima. Mesajul prezice o criză cumplită a Bisericii. Multă lume crede că în 1973, Fecioara se referise la al treilea secret atunci când i-a spus sorei Agnes Sasagawa din Akita, Japonia: "Rugați-vă pentru papă, episcopi și preoți... Biserica se va umple de cei ce acceptă compromisuri, iar demonul va convinge mulți preoți și suflete sfinte să abandoneze slujirea lui Dumnezeu".

În *Le Figaro*, André Pierre denunță "trădările comise... de o intelligentsia Țsacerdotală" plasată adesea în posturi cheie". Implicațiile Vaticanului în afacerile mafiote, spălarea banilor murdari, corupția, homosexualitatea unor preoți catolici, abuzurile sexuale practicate asupra copiilor nu mai pot fi ignorate de marele public, tot mai revoltat de aceste fapte.

Marc Dem schițează întinderea dezastrului: patruzeci de mii de preoți s-au răspopit, s-au grăbit să se căsătorească; orga e înlocuită de chitară; citirea evangheliei e încredințată paznicului, în timp ce preotul se face factor poștal; episcopii închis seminariile chiar pe când mai erau frecventate; mai bine de jumătate dintre credincioși au abandonat în masă practica religioasă. Dar, spune scriitorul, "dacă secretul de la Fatima nu ar vorbi decât despre aceste dezordine, care sunt cunoscute acum de către toată lumea, n-ar fi existat obstacole în publicarea lui. Dimpotrivă, asta i-ar fi ajutat pe cardinalul Ratzinger și pe papă să schimbe calea și să abandoneze erorile comise". El ajunge la concluzia logică: secretul se referă la "sursa crizei care zguduie Biserica". Se înțelege atunci de ce papii nu vor - și într-o anumită măsură nu pot - să-l facă public.

În interviul acordat în 1990 publicației italiene *Trenta Giorni*, cardinalul Oddi afirmă: "După părerea mea, secretul de la Fatima ascunde o profeție tristă pentru Biserică. Din acest motiv, Ioan al XXIII-lea nu l-a divulgat, Paul al VI-lea și Ioan Paul al II-lea au urmat aceeași cale".

Făcând în anul 1992 darea de seamă a celei de-a 75-a aniversări de la Fatima, abatele Laurentin scria: "Al treilea secret anunță criza credinței și a clerului, care a survenit în jurul anului 1968. Substanța [secretului] e cunoscută".

Folosind textele călugărului Alonso și mărturiile Luciei, un vizionar englez contemporan cunoscut sub numele de fratele Michael a arătat că profeția a treia se referă la Spirit și spiritualitate și dezvăluie teribila criză a Bisericii: în sânul instituției vor avea loc conflicte majore, credincioșii nu vor mai ști care dintre credințe e cea adevărată, răul se va insinua chiar în inima Bisericii, și preoții vor deveni partizanii lui, predicând dogmele sale, fiind de aceea crunt pedepsiți. Cardinalul Ottaviani afirmase că pedepsele prezise de către Doamna Noastră deja au început. La rândul lui, arhivarul de la Fatima, fratele Fuentes, spunea: "Cel de-al treilea secret este cel pe care-l trăim astăzi". Adăugăm că Lucia atrăsese atenția asupra relației dintre al treilea secret și capitolul 13 din Apocalipsă. Or, tocmai acesta evidențiază legătura dintre Biserică și cifra răului, 666.

A TREIA PROFEȚIE FĂCUTĂ DE CĂTRE FECIOARA MARIA LA FATIMA ANUNȚĂ INEVITABILA PRĂBUȘIRE A PĂPALITĂȚII ȘI A BISERICII, DIN LĂUNTRUL LOR, PRIN LUCRAREA MAMEI DIVINE.

BIBLIOGRAFIE

- Marc Dem, *Le troisieme secret de Fatima*, Éd. du Rocher, 1994.
- Gilbert Gris , *The Time of Antichrist*, 1995, pp.187-188
- *The Ratzinger Report*, Joseph Cardinal Ratzinger with Vittorio Messori, Ignatius Press, 1985.
- *Information on 3rd Secret of Fatima*, http://www.netizen.org/Archive/END_0020.TXT

Costi Tudan

²⁾ *Papa*

ENIGME

MAREA TAINĂ A BISERICII

În decembrie 1945, doi țărani egipteni au descoperit în apropierea satului Nag Hammadi un vas de pământ conținând treisprezece suluri de piele. Acestea cuprindeau texte biblice având un caracter gnostic, datând de la sfârșitul secolului al IV-lea și începutul celui de-al V-lea. Între acestea se aflau:

- *Evanghelia lui Toma*;
- *Evanghelia Adevărului*;
- *Evanghelia Egiptenilor*;
- *Evanghelia Mariei*;
- *Evanghelia lui Filip*,

pe drept cuvânt, un ansamblu de o inestimabilă valoare pentru cunoașterea literaturii creștine timpurii, cu nimic mai prejos de Evangheliile cunoscute.

Este vorba de documente de prima mână ce aparținuseră evreilor fugiți din Palestina, care avuseseră privilegiul de a-l fi cunoscut personal pe Iisus.

Ansamblul sulurilor de piele cuprinde 52 de documente ce abordează subiecte gnostice creștine dintre cele mai importante: elementul feminin al divinității, natura lui Dumnezeu, natura lui Christos, suferința, moartea, învierea lui Christos.

De ce fuseseră îngropate aceste texte și cum se explică faptul că rămăseseră necunoscute timp de aproape două mii de ani? Motivul este că un sobor de episcopi le etichetase drept eretice către jumătatea secolului al doilea.

Episcopul Irineu din Lyon scrisese către anul 180 cinci volume intitulate *Respingerea și desființarea așa-zisei cunoașteri* care începeau prin făgăduiala de a denunța ideile celor ce propovăduiau erezia. Astfel, el ataca o evanghelie celebră numită *Evanghelia Adevărului* pe care o considera deosebit de periculoasă.

Cincizeci de ani mai târziu, Ipolit de la Roma a scris o altă "respingere" masivă a oricărei erezii, pentru "a dezvălui și a respinge blasfemiile deosebit de eretice".

Potrivit tradiției eretic era cel care se abătea de la adevărata credință. Dar ce anume definea această adevărată credință? Și de ce era numită astfel?

Primele comunități creștine, din vremea apostolilor, își puneau laolaltă în comun banii și bunurile. Toți aveau aceeași credință și se rugau împreună; toți respectau autoritatea apostolilor.

Între grupurile de creștini circulau numeroase Evanghelii precum cele ale lui Matei, Marcu, Luca, Ioan dar și Toma, Filip, a Adevărului etc. ca și imnuri secrete atribuite lui Iisus sau discipolilor Lui.

De ce s-a modificat această situație către sfârșitul secolului al doilea? De ce creștinismul s-a transformat într-o instituție ce avea în frunte o ierarhie pe trei niveluri: episcopi, preoți și diaconi care

se dădeau drept păzitorii singurei "adevărate credințe"? Cine a operat aceste schimbări și din ce motive? De ce anumite texte au fost excluse și declarate "eretice"?

În ochii lui Irineu, gnoza era cea mai nefastă dintre deviații. Ea se baza pe experiența personală și pe unirea cu Dumnezeu, minimaliza rolul preoților și episcopilor și se opunea constituirii unei puteri bisericești. Așadar, episcopul din Lyon s-a apucat să distrugă gnosticismul, descurajând demersul personal în favoarea unei credințe colective, indiscutabile, grație instaurării unor dogme definitive. Astfel s-a întâmplat ca Noul Testament încăput în mâinile lui Irineu să fie cernut prin sita deasă, prescurtat, adăugit sau modificat după interes, pentru a ajunge la ansamblul de texte ce se cunoaște astăzi.

Se știe că în anul 367, episcopul Atanasie din Alexandria a alcătuit lista titlurilor destinate să compună Noul Testament, iar această listă a fost ratificată de participanții la Conciliile de la Hippone din 393 și de la Cartagina patru ani mai târziu. Așa a luat naștere cartea pe care o știm, rod al unei selecții, operă omenească, deci supusă greșelii. Oare după ce criterii au hotărât acele conclave ecleziastice, care anume texte să aparțină Noului Testament, și care să fie înlăturate?

La epoca redactării Evangheliilor, principiile esențiale ale noii religii fuseseră deja stabilite. Către finele secolului al doilea, creștinii dreptcredincioși deja începuseră să definească criteriile de apartenență la Biserică. Oricine profesa "crezul", accepta ritul botezului, participa la cult și se supunea clerului, era acceptat drept creștin.

Pentru a deveni cu adevărat "catolic", adică "universal" (în limba greacă), conducătorii Bisericii creaseră un cadru simplu, compus dintr-un schelet doctrinar, ritual și politic ce s-a dovedit a fi un sistem de organizare deosebit de eficient.

Ignațiu, episcopul Antiohiei, definea Biserica în raport cu episcopul ce reprezenta acest sistem: "nimic să nu se facă în legătură cu Biserica fără episcop... Unde este Christos, acolo este și Biserica catolică".

De teamă să nu apară vreun "eretic" care să afirme că Christos poate fi prezent chiar când episcopul este absent, Ignațiu a pus lucrurile la punct în acest sens: "nu e legal nici să botezi, nici să celebrezi o slujbă rituală fără episcop... A te alătura episcopului, înseamnă a te alătura Bisericii. A te separa de episcop, înseamnă a te separa nu numai de Biserică, ci chiar de Dumnezeu Însuși!..." El subliniază că în afara ierarhiei ecleziastice, "nu există nimic care să se poată numi Biserică..."

Episcopul de Lyon, Irineu, este de acord cu Ignațiu: numai adevărata Biserică este cea care păstrează forme asemănătoare constituirii ecleziastice. "Adevărata gnoză este cea care se referă la doctrina apostolilor, la vechea constituire a Bisericii în întreaga lume, și a faptului că reprezintă corpul lui Christos urmând succesiunea episcopilor prin care ei au transmis ceea ce se află pretutindeni". Irineu a contribuit în a da o formă stabilă și coerentă tinerei teologii creștine, mai mult decât toți primii părinți ai Bisericii. El a denunțat și condamnat cu vehemență tot ce nu aparținea dreptei credințe de la cele mai îndepărtate origini ale curentelor eretice. Diversității, presupuselor lor erori și fapte rele, el le-a opus unitatea, adevărul și superioritatea Bisericii creștine, singura "demnă de atașament", singura capabilă să asigure mântuirea, și în afară de care nu există decât erezii demne de cele mai aspre pedepse.

"Numai acest sistem, spune Irineu, se bazează pe coloana și solul scrierilor apostolice cărora le conferă autoritate absolută. Înainte de toate, evangheliile Noului Testament: toate celelalte sunt mincinoase și îndoielnice, neapostolice și probabil opere eretice. Numai Biserica catolică prezintă un sistem foarte complet de doctrine, proclamând un singur Dumnezeu creator și Tată al lui Christos, care S-a incarnat și S-a ridicat dintre cei morți. În afara acestei Biserici nu există mântuire: ea dă acces la viață; toți ceilalți sunt hoți și tâlhari". Irineu nu dorește altceva decât "să-i convertească la Biserica lui Dumnezeu", considerându-i drept apostatați, mai răi decât păgânii.

Dimpotrivă, creștinii gnostici au dezvăluit că ceea ce deosebește falsa Biserică de cea adevărată nu este rolul deținut de clerici, ci nivelul de pricepere al membrilor săi și calitatea raporturilor dintre ei.

Apocalipsa lui Petru declară că "cei ce purced din viață... fiind iluminați, știu să deosebească falsul de adevăr... Ei nu încearcă să-i domine pe ceilalți, nici să-i supună pe episcopi și diaconi, canale uscate".

Gnosticii declară că ceea ce caracterizează adevărata Biserică este unirea membrilor ei cu Dumnezeu și a unora cu alții, "uniți pentru totdeauna prin prietenie, necunoscând nici ostilitatea, nici răul, ci fiind uniți prin gnoză... în prietenie unii cu alții". Între ei domnește o intimitate de soți, de nuntă spirituală, trăind într-o paternitate, o maternitate, o fraternitate și înțelepciune rațională, ca cei ce se iubesc, ca într-o comuniune a spiritului.

Aceste viziuni ale Bisericii cerești alcătuiesc un viu contrast cu portretul terestru al Bisericii rezultat din documentele dreptcredincioșilor.

Înainte de a adera la Biserica gnostică, Tertulian adoptase aceeași definiție a Bisericii ca și Irineu. În criticile aduse ereticilor, el declara că numai Biserica deține regulile apostolice ale credinței, venerând Canonul Sfintei Scripturi și purtând semnul succesiunii apostolice prin ierarhia sa ecleziastică: "această regulă... a fost predicată de către Christos, și nu pune nici o altă problemă decât cea pe care o introduc ereticii și care îi face pe oamenieretici".

Cu toate acestea, la sfârșitul vieții, Tertulian se va rupe de comunitatea dreptcredincioșilor, va respinge Biserica creștinilor pur "psihici". Atunci el va opera o distincție categorică între Biserica empirică și viața diferită, spirituală a Bisericii. Începând de atunci, el nu va mai defini Biserica prin raport cu organizația sa ecleziastică, ci numai ținând seama de spiritul ce sfințește pe fiecare membru al său. El își va bate jos de comunitatea catolică, ca fiind o Biserică a unei mulțimi de episcopi: "... Căci Biserica însăși, este în principal și de drept Spiritul, care cuprinde treimea unei divinități unice, Tatăl, Fiul, și Sfântul Duh. Biserica este prezentă acolo unde dorește Domnul. Biserica spirituală pentru membrii spirituali, și nu Biserica unei mulțimi de episcopi!"

Autorii gnostici resping ca false toate caracteristicile creștinismului ecleziastic. Supunerea față de ierarhia clericală pretinde credincioșilor supunerea față de "călăuze oarbe". Conformarea la regula "crezului" tinde să întemnițeze pe toți creștinii într-o ideologie inferioară. Credința în sacrameinte dă dovadă de o analiză naivă și magică: creștinii celebrează botezul ca pe un rit de inițiere care le garantează speranța mântuirii, crezând că cei care primesc botezul sunt "orientați către viață". Spre deosebire de aceste *minciuni*, gnosticul declară "în consecință: adevărata mărturie este când omul se cunoaște pe sine, și pe Dumnezeu care este deasupra adevărului, el va fi mântuit". Numai cei care recunosc că au trăit în ignoranță și care învață să se elibereze descoperind ceea ce sunt, primesc iluminarea ca pe o nouă viață, ca pe o "a doua naștere". Riturile fizice ca botezul sunt deplasate, căci "botezul adevărului este altceva; el poate fi descoperit renunțând la lume".

Care au fost motivele acuzării gnosticilor în raport cu dreptcredincioșii?

În primul rând, că ei nu-L caută pe Dumnezeu. Gnosticul nu înțelege mesajul lui Christos ca oferind o serie de răspunsuri, ci ca o încurajare să înceapă a căuta: "căutați și întrebați ce căi trebuie să urmați, căci nimic nu se compară cu aceasta". Creștinii negnostici nu caută deloc: "... aceștia, cei ce sunt ignoranți, nu caută deloc pe Dumnezeu... Ei nu se interesează de Dumnezeu... Nepăsătorul aude chemarea, dar ignoră locul unde a fost chemat". Cei care se mulțumesc să creadă ceea ce li se predică, fără a pune întrebări, și care acceptă cultul care li se așterne în fața ochilor, nu numai rămân ei înșiși în ignoranță, dar "dacă întâlnesc un altul ce se preocupă de mântuirea lui", fac tot posibilul pentru a-l mostra, reducându-l la tăcere.

Gnosticii nu erau nici relativiști, nici sceptici. Ca și dreptcredincioșii, ei căutau singurul adevăr. Spre deosebire de ei, dreptcredincioșii ajunseseră să vadă adevărul în propria lor doctrină, singura formă legitimă a credinței creștine. Ereticii urmau sfatul lui Iisus: "căutați și veți găsi, bateți și vi se va deschide". Dar aceasta înseamnă, spunea episcopul Tertulian, că Christos a predicat un lucru foarte precis, ceea ce conține "crezul", și găsindu-l creștinul nu mai are ce să caute. "Vinovat este cel ce nu încetează să se întrebe, pentru că nu va auzi niciodată, căci el întreabă pe cineva care nu aude".

Irineu este de următoarea părere: "Procedând astfel, nu contenim să întrebăm, fără a afla nimic, pentru că neglijăm adevăratele căi de a descoperi. Singurul procedeu sigur și fără riscuri, spune el, este de a adăuga credință la învățătura Bisericii, admitând limitele inteligenței omenești".

În dorința lor de a edifica o Biserică universală, conducătorii dreptcredincioși primeau credincioși din toate clasele sociale, originile rasiale sau culturale, educați sau analfabeți, pe oricine accepta sistemul lor de organizare. Episcopii îi eliminau pe toți cei care contestau una sau alta dintre cele trei componente ale sistemului: doctrină, liturghie, ierarhie clericală. Or gnosticii la contestau pe toate trei.

Numai contestând gnosticismul, conducătorii dreptcredincioși au putut să alcătuiască o organizație care să mobilizeze pe toți credincioșii în sânul unui cadru instituțional unic. Ei nu autorizau alte deosebiri între credincioșii de primă sau secundă categorie, decât cea care exista între cler și laici, și nu tolerau ca cineva să se pretindă exceptat de la conformismul doctrinar, participarea la liturghie sau ascultarea după principiile aplicate de către preoți și episcopi.

Bisericile gnostice - care recuzau acest sistem în favoarea formelor mai subiective de apartenență religioasă - nu au supraviețuit ca Biserici, decât câteva secole.

Creștinismul oficial a dobândit treptat stabilitate și permanență, prin adaptarea modelului organizării politice și militare a Romei, la țelurile pe care le urmărea, odată cu suportul Imperiului începând din secolul al IV-lea,

Prin Irineu, creștinismul a devenit o doctrină solidă și structurată - condiție indispensabilă supraviețuirii și succesului său. Din această perspectivă, putem deduce că episcopul de Lyon a

pregătit calea pentru evenimentele survenite după domnia lui Constantin: creștinismul Imperiului Roman.

După tradiția ecleziastică, Constantin moștenise de la tatăl său o înclinație accentuată către creștinism. Începând de la convertirea împăratului Constantin când creștinismul a fost recunoscut drept religie oficială, episcopii care până atunci fuseseră persecutați, au dobândit o autoritate absolută. Posedarea de opere denunțate drept eretice a devenit o infracțiune criminală. Copiile lor au fost date pradă focului.

Rămâne însă unele întrebări, mereu actuale: De ce Biserica apostolică a ascuns, a deghizat adevărul și și-a însușit mesajul lui Iisus Christos?

De ce Biserica a fost și continuă să respingă elementul feminin al divinității, adică Sfântul Duh?

Françoise Rouen

ISTORIE

RĂDĂCINI SPIRITUALE STRĂVECHI ÎN DACIA (IV)

CORPUL ENERGETIC. TREZIREA LUI KUNDALINI

În lumea antică, preoții-terapeuți ai geto-dacilor se bucurau de un renume deosebit. "Dio, una din sursele lui Iordanes, afirma că geții erau aproape tot atât de civilizați și 'Tsavanțit' ca grecii" (*De la Zalmoxis...*, p.77).

Vom vedea că acești inițiați abordau o medicină integralistă (holistică) asemenea yoghinilor, motiv care ne determină să avansăm ipoteza că nu le era străină nici structura energetică a corpului subtil, atât de familiară tuturor variantelor de Yoga.

Socrate vorbește cu admirație despre medicii 'Tregelui trac Zalmoxist', a căror doctrină și practică erau superioare celor ale medicilor greci (Platon, *Charmides*, 156 d).

Eliade arată că "reputația medicilor geto-daci era reală și că ea s-a menținut timp de secole. Dar Platon comunică câteva detalii de mare valoare: importanța acordată 'Țsufletului' de către Zalmoxis care este în același timp zeu, rege și terapeut; relația funcțională între sănătatea conservată printr-o 'Țmetodă totală', în care sufletul joacă rolul decisiv, și obținerea nemuririi... Pe scurt, Zalmoxis este zeul-terapeut care se preocupă înainte de toate de sufletul uman și de destinul său. Într-adevăr, exista o anumită tradiție despre Zalmoxis *iatros* (cf. Tomaszek, *Die alten Thraker* II, I, pp.64 sq.), și, cum remarcă Pârvan (*Getica*, p.145), nu este o întâmplare dacă Dioscoride, doctor grec din sec. I e.n., s-a străduit să adune și să înregistreze un mare număr de nume daco-gete de plante medicinale (cf. Tomaszek, op.cit., pp.22 sq.)" (*De la Zalmoxis...*, p.69).

Dar să-i dăm mai bine cuvântul lui Socrate, pentru a ne furniza o mostră din învățătura lui Zalmoxis: "După cum nu se cuvine să încercăm a vindeca ochii fără să fi vindecat capul, nici să tămăduim capul fără să ținem seamă de trup, cu atât mai mult nu trebuie să încercăm a vindeca trupul fără a căuta să tămăduim sufletul; cauza pentru care cele mai multe boli nu se supun artei medicilor Helladei este că ei nesocotesc întregul pe care ar trebui să-l îngrijească, iar dacă acestui întreg nu-i merge bine, nu poate să-i meargă bine nici părții" (Platon, *Charmides*, 157 d-e).

În cele ce urmează vom căuta să aducem argumente în sprijinul ipotezei că strămoșii noștri posedau cunoștințe despre elementele structurale ale corpului energetic: canale (nadi) și centre (chakre). Pentru amănunte privind corpul energetic, trimitem cititorii la serialul pe această temă publicat în revista YOGA SPONTANA.

Vasile Lovinescu avansase ipoteza unei analogii între geografia hiperboreană și cea a Deltei Dunării. El susținuse existența unei similitudini între Marea Neagră și Ocean (Strabon o numea "nou ocean", *Geografia* I, 2.10), Istrul fiind "keras okeanoio" - golful oceanului (Apollonius din Rhodos, *Argonautica* IV, 182), iar brațul central al deltei numindu-se Boreostromion. Insulei Albe, unde se afla templul lui Apollo amintit de Hecateu din Abdera (citată de Diodor din Sicilia, II, 47), el i-a găsit corespondentul în Insula Șerpilor, numită în vechime Leuke (Alba) unde s-ar afla ruinele unui templu apollonian, și care era înconjurată de denumiri geografice asemănătoare: Olbiopolis, insula Apollonia, Cetatea Albă lângă Nistru, Bolgrad (orașul alb). Insula hiperboreană Thule era în marea Cronium, căreia el i-a stabilit o corespondență cu Marea Neagră saturniană. Tot Hecateu afirmase că din Insula Albă a hiperboreenilor se vedea Luna. Pornind de la aceasta, Lovinescu a arătat că Insula Șerpilor e în fața orașului Sulina (numit încă de localnici Selina, și consemnat astfel în *De administratione imperii* de Constantin Porphyrogenetul și în *Periplul Catalan* din 1375). În numele lagunei Letea el o vedea pe Leto (în dialect

pelasg Lete), mama lui Apollo (și a Selenei), cea născută "în fața ținutului celților, în părțile oceanului [unde] este o insulă numită Leuky" (Hecateu). În Tulcea (dar și în Tuzla) susținea că se regăsește numele insulei Thule. La rândul lor, R.Cristian și F.Mihăescu vor vedea în Marea Neagră corespondența Mării Baltice (deoarece ambele sunt mări interioare) și în Crimeea (Chersones tauric) corespondența Danemarcei (Chersones cimbric) (*Dacia...*, p.23-25).

Credem că aceste speculații nu fac decât să ne îndepărteze de la Adevăr.

Vom remarca, mai întâi, că mari civilizații din vechime au fost legate de zona deltelor unor fluvii cum sunt Nilul, Gangele etc.

Delta Dunării este formată din trei brațe (canale), asemenea celor trei canale energetice din corpul subtil uman (reflectare a structurii Ființei Cosmice, Virata): Ida, Sushumna și Pingala.

Canalul Ida este canalul lunar, al energiei feminine, deci ar putea fi pus în relație cu Luna sau Selena (Sulina), în timp ce Pingala, canalul solar, va corespunde fratelui acesteia, Apollo (zeul Soarelui). Simbolul sacru al șarpelui (insula cu același nume) indică energia serpentiformă Kundalini, încolăcită în ea însăși de trei ori și jumătate (ca și șarpele-zeu Glikon găsit nu departe de Delta, la Tomis-Constanța, cu tot atâtea încolăciri și al cărui păr de femeie o sugerează pe Kundalini). Sediul lui Kundalini este osul sacru, în care, în stare inactivă, aceasta se află încapsulată și complet izolată de rest, asemenea unei insule.

Atribuit altui braț, numele sfântului Gheorghe este indisolubil legat de două simboluri revelatoare. Primul este șarpele (dragonul, balaurul), deci Kundalini. În al doilea, lancea, nu este greu să ghicim canalul Sushumna (coloana vertebrală) care se înalță drept (ca o lance) între șerpuitoarele canale laterale ale sistemului nervos simpatic. Tema va fi dezvoltată mai jos, în cadrul alegoriei șarpelui.

Trezirea lui Kundalini este însoțită de instaurarea beatitudinii. Or, alte denumiri date Insulei Șerpilor erau Helixea (Felicia), care are această semnificație, și "nesos makaron" (Insula Preafericiților). Este vorba, desigur, de cei care aveau activată energia Kundalini.

Deși citează elemente ale unor cunoscute basme, Lovinescu nu poate sesiza adâncă lor semnificație. Vom încerca să suplinim această lacună în cele ce urmează.

În serialul despre "Ciclurile cosmice" a fost analizată semnificația celor trei metale: aramă, argint și aur, ce revin obsesiv în basmele noastre, arătând că ele pot fi puse în legătură și cu energia celor trei canale. Astfel, arama (cel mai dur metal din cele trei) corespunde canalului drept, masculin, Pingala; argintul, moale, indică Ida nadi, canalul lunar, feminin; iar aurul, cel mai nobil dintre ele, trimite la Sushumna, canalul perfecțiunii, al echilibrului desăvârșit. El este Calea Regală a lui Kundalini, ce duce în Împărăția Cerurilor (Sahasrara). Nu întâmplător, rezultatul final al diferitelor transformări (atingerea stării de Yoga) este aurul (realizarea supremă, a Sinelui): palatele se prefac într-un măr de aur, părul devine de aur etc. Mărul de aur e aruncat în capul alesului (Sahasrara). În basmul *Fata Împăratului Roșu*, Făt-Frumos va sări cu calul său (Kalki, zeitatea Sahasrarei, al cărui vehicul e calul) și va lua coroana de aur pusă în vârful unei sulite (Sushumna, coloana vertebrală). Fidel unor surse autentice, Lovinescu vede în cal energia Kundalini, în turnul ce avea în vârf fata de împărat (aici Adi Shakti, zeitatea pereche a Sahasrarei) - simbolul coloanei vertebrale și în coroana de aur - Sahasrara. El atenționează asupra primejdiei trezirii violente (termenul corect ar fi "trezirea neautorizată") a energiei Kundalini (*Dacia...*, p.71).

Basmele pun în evidență caracterul secret al acestor cunoștințe inițiatice: coliba este urâtă pe dinafară (corpul fizic) și de aur pe dinăuntru (corpul subtil activat de Kundalini); părul de aur este disimulat sub o bășică etc.

Calea către Dumnezeu presupune o luptă (interioară, în mod evident). Eroul (Sinele nostru) trebuie să învingă multe dificultăți (prin asceză, tapasia, în Yoga clasică). El se va lupta cu forțele răului: zmei, animale monstruoase, personaje malefice (așa cum în marile epopei hinduse lupta era purtată împotriva demonilor). Lovinescu remarcă: "Bătălia simbolizează acel haos indispensabil și prealabil coborârii Razei cerești care-l va organiza dându-i *vibrația* inițială necesară" (*Dacia...*, p.70). Într-adevăr, Kundalini se manifestă ca energie vibratorie. În metodele tradiționale, trezirea ei este răsplata luptei interioare a yoghinului. Efectul său asupra sistemului energetic interior este trecerea de la o stare de dezechilibru (haos) la echilibrul perfect organizat, în armonie cu divinitatea.

Când se referă la strădaniile sau la metamorfozele eroului (simbolizând evoluția sa spirituală către realizarea Sinelui, concomitent cu o transformare profundă), cifrele 3 și 7 dezvăluie activarea etapizată a celor trei canale, respectiv a celor șapte centre energetice clasice (sau nouă, la un nivel superior al cunoașterii - v. mai jos).

Merele de aur sunt vegheate trei nopți, eroul va lupta cu zmeii trei zile și trei nopți, va repeta unele încercări de trei ori, va înfrânge trei zmei, va trece trei poduri, va străbate trei păduri, sau va traversa o

apă, un munte și o pădure. Metamorfozele presupun schimbarea a trei costume (de aramă, argint, aur), se produc după ce se plesnește din bici de trei ori, după ce făptura înghite trei guri de jărat, se scutură de trei ori, se dă de trei ori peste cap etc. Relatând transformarea calului (!), Lovinescu arată că astfel "eroul ia în mod virtual în posesiune cele trei lumi... Eroul a descoperit adevăratul Agent, el a eliberat pe *Shakti*, captiva unei materii vulgare și de disprețuit. Lovită la cap, formidabila putere a Șarpelui se trezește și zboară până la Nori, până la Lună, până la Soare... Fiecare lovitură de frâu sau învârtire de Cheie deschide Poarta strâmtă a uneia din cele trei lumi" (*Dacia...*, p.80).

În opinia noastră, eliberarea celor trei prințese simbolizează admirabil eliberarea (activarea) puterilor celor trei canale - Maha-Lakshmi, Maha-Saraswati, Maha-Kali, corespunzând celor trei guna, respectiv Sattva, Rajo și Tamo.

Lovinescu vedea în cele trei fete ale Împăratului Verde din basmul *Harap-Alb*, trei *shakti* (puteri), "trei aspecte ale ȚRegelui Lumiit", cele trei *lele* din tradiția română, *Margalina*, *Rosalina*, *Savatina*, sau *Sânziene*. Obsedat de Ianus, în dezacord cu Eliade, el o asimilează pe Sânziana cu Sfânta Ioana, aspect feminin al lui Ianus, ca Iana (?) (*Dacia...*, p.76).

Canalele laterale au semnificații antagonice. Astfel:

- canalul stâng (feminin) Ida reprezintă Luna, recele, trecutul, noaptea, întunericul, pasivitatea (inerția), umiditatea, moliciunea, semnul minus, simbolul Yin etc.;
- canalul drept (masculin) Pingala e caracterizat de Soare, căldură, viitor, zi, lumină, acțiune, uscăciune, duritate, semnul plus, simbolul Yang etc.

În memoria basmelor le regăsim sub forma contrariilor: "țara în care împărăția fratele cel mai mare era tocmai la o margine a pământului; și crăia istuită la altă margine" (latura dreaptă și cea stângă a corpului subtil). Împăratul Verde, corespunde canalului Ida: verdele e o culoare rece, împăratul avea trei fete. Craiul Roșu trimite la canalul Pingala: roșul e o culoare caldă, craiul avea trei feciori. Dar Lovinescu vede aici simboluri alchimice: plumb, mercur, sulf... (*Dacia...*, p.78).

În reprezentările artistice, Adam și Eva se țin de-a dreapta și de-a stânga Arborelui Vieții, simbolizând astfel canalele laterale Pingala (masculin) și Ida (feminin).

Contrariile apar și în numele eroului Harap-Alb (negru și alb). E curios cum Lovinescu nu a sesizat semnificația, de vreme ce consimte că "Harap-Alb este Negru-Alb, Yin-Yang" (ibid., p.73); "Harap-Alb este numele românesc al Yin-Yang, echilibrare perfectă de antinomii" (*Interpretarea...*, p.26). În pofida acestui fapt, el se lansează în speculații care-l conduc la concluzii false, potrivit cărora eroul basmului ar fi când Mistrețul Alb (Omul Universal al erei Mistrețului, p.74-76), când Ganesha-Ianus (p.79), când Suveran Pontif și Rege al Lumii (p.83), când Perseu (p.86) ori Parashurama (p.87) sau chiar Rama (p.98).

Alte numere (totdeauna pare) ar putea sugera ramificațiile plexurilor ce corespund chakrelor - numărul lor de petale: patru piloni ce sprijină Pământul (Muladhara), șase sau douăsprezece aripi ale calului năzdrăvan (Swadisthan, respectiv Anahath), vârsta de șaisprezece ani când eroul pornește să caute Tinerețe fără Bătrânețe și Viață fără de Moarte (Vishuddhi), doi pești ce sprijină Pământul (Agya, nivelul superior de manifestare al Fiului Divin Ganesha-Pământul, adică Iisus, simbolizat de Pește). Cât despre Sahasrara al cărei nume înseamnă "lotusul cu o mie de petale", numărul său simbolizează transcendența.

Dintre animalele benefice care îl sprijină pe erou, unele sunt cunoscute ca vehicule ale zeităților ce guvernează centrele energetice: câinele (Adi Dattatreya-Vidul), leul (Durga-Anahath), pajura (Krishna-Vishuddhi), calul (Kalki-Sahasrara) etc.

Deosebit de semnificativ ni se pare faptul că eroul îi va imobiliza pe Murgilă, Miazănoapte și Zorilă, adică va suspenda Timpul. Metafora, care îi scapă lui Lovinescu, este trezirea lui Kundalini, pe canalul central, al prezentului, ceea ce îi permite yoghinului să trăiască exclusiv în prezent, de fapt, să fie Kalatit (dincolo de Timp), să supună Timpul.

Lovinescu redă textul unor colinde (*Dacia...*, p.26-30) din care reproducem:

"La Mânăstirea cu nouă altare/ Mi-ard nouă lumânare
... Și din Pădure mare
S-a tăiat un Copac mare/ Și s-a făcut o Mânăstire Albă Mare
Cu nouă altare/ Și nouă Tronuri de Aur
Cu slove de Aur./ În Altarul Mare
E Sânta Maria Mare./ În Altarul Mic
E Sânta Maria Mică./ În Altarul din Mijloc
Maica Domnului ședea..."

Ne exprimăm surprinderea că scriitorul, care nu era străin de hinduism și yoga, nu a putut remarca aici simbolismul evident: Copacul este Arborele Vieții (sistemul energetic subtil). Cele trei Marii sunt energiile celor trei canale, reprezentate de entități feminine: Maha-Saraswati, Maha-Lakshmi și Maha-Kali (v. mai sus). Mănăstirea Albă Mare este Sahasrara (lotusul alb cu o mie de petale); cele nouă Altare (nouă lumânări, nouă Tronuri de Aur) sunt chakrele (în mod obișnuit considerate în număr de șapte; doar marii inițiați au cunoștință și de cele două superioare: Bindu și Artabindu, ce transcend limitele corpului uman), tot atâtea etape energetice ale evoluției lui Kundalini. În povestirea *Harap-Alb*, pentru a ajunge la curtea împăratului (Sahasrara), eroul și Spânul trec nouă mări, nouă țări și nouă ape mari. Lovinescu ignoră sensul atât de evident afirmând: "acestea ni se par a corespunde la cele 9 constelații circumpolare" (*Dacia...*, p.83, nota 11).

Lovinescu trimite la o descriere luată din *Edda*: "Cunosc nouă lumi, nouă domenii acoperite de arborele lumii, acest arbore cu înțelepciune întemeiat care se împlântă în sânul pământului" (*Interpretarea...*, p.104-105).

Cele șapte chakre sunt indicate în *Povestea găinușii de aur* pe care Dumnezeu o transformă, dimpreună cu puii într-un roi de stele: Cloșca cu Pui, Pleiadele (7 stele). Lovinescu recunoaște în aceste simboluri cosmice, manifestarea unor entități divine: "Legătura lui cu divinitatea se putea face prin intermediari cosmici (Țcloșca cu puiț) prin care putea primi putere în rezolvarea tuturor problemelor" (ibid.102-103,105). Cele șapte chakre pot fi regăsite și în basmul despre eroul care taie balaurul cel uriaș în șapte bucăți (v. alegoria șarpelui).

Faptul că fiecare chakra este guvernată de un aspect al divinității, rezultă din următoarele versuri (*Dacia...*, p.27-28):

*"... Nouă preoți preuțesc
Nouă diaconi citească/ În locaș Dumnezeiesc".*

Și mai departe:

*"În Dalba Mănăstire Mare/ Aho Ler Doamne Ler!
Mănăstirea cu Nouă Altare/ Și cu Jețuri aurite.
Da în Jețuri cine șade?/ E Ilion,
Lângă el e Maica Precista/ Lângă Maica Precista
Șade Bătrânul Crăciun/ Lângă Bătrânul Crăciun
Șade Ion Sânt Ion... /Și Siva Vasilea".*

Avem de-a face, evident, cu numele aspectelor divine care guvernează chakrele (Altare, Jilțuri, toate cu majusculă); între ele apare... Siva!!! Vasilea (Basileus) indică supremația lui Shiva.

Lovinescu nu observă nimic din acestea. El va atribui numelor populare de sfinți, corespondențe arbitrare: Sfânta Maică - Latona; Sf. Maria Mare - Gaia; Sf. Maria Mică - Diana, Luna; Ion-Sânt-Ion este Ianus, iar Crăciun - Saturn, pe când Siva este "Ops Consiva, divinitate a recoltelor"!!! Zeitate minoră, ce nu are nimic dintr-un Basileu al zeilor.

Există numeroase alte dovezi că strămoșii noștri admiteau stăpânirea zeităților (încarnărilor, aspectelor divine) asupra chakrelor. Analizând basmul *Loștrîța* (*Interpretarea...*, p.77,80), Lovinescu consemna: "Nici un om nu se poate mântui prin propriile-i eforturi și necesită sprijinul și intervenția unui Soter (mântuitor, intermediar) coborât din ceruri" exemplificând prin "Maria Lipan (Maria soția Peștelui), nume soteriologic prin excelență, ceea ce înseamnă că Mântuitorul apare și în ipostaze feminine. În dogma creștină Maria este Țcorăscumpărătoarea' genului uman".

În altă parte (*Dacia...*, p.38-39) el furnizează elemente referitoare la relația aspectelor divine cu chakrele, dar înțelesul real îi scapă, propunând piste false.

*"Sus la cheia raiului/ Bună ceată mi-e adunată
Tot de sfinți de aceia sfinți/ Și-mi citeau, prooroceau,
Și-mi citeau de Dumnezeu/ Și pe Dumnezeu nu-l știu...
Jos la cheia raiului/ În stâlp de piatră mi-e-ncheiat.
D-unde sfinții c-auzea,/ Ei săltară și zburară,
Sus mai sus se ridicară,/ Cu norii s-amestecară.
Jos mai jos că se lăsa/ Pe stâlp de piatră cădea;
Când acolo c-ajungea/ Cărți pe brațe că-și lua,
Și citea, proorocea,/ De trei zile și trei nopți.
Stâlp de piatră în patru crapă/ Iată Dumnezeu că scapă".*
Și mai departe:
*"Jos la țară duce-m-oi/ Chei în mână prinde-voi
Mănăstiri deschide-voi/ Slujbe sante face-voi".*

Trecerea lui Kundalini prin chakre este în mod tradițional comparată cu deschiderea (descuierea) unor porți. Am văzut că, în creștinism, Sahasrara are semnificația de Împărăție a Cerurilor (Rai). Cheia ajungerii în Rai se află în Kundalini, amplasată (în starea inițială, adormită) "jos": la baza coloanei vertebrale (în osul sacru); dar după ridicarea lui Kundalini în Sahasrara, cheia Raiului ajunge "sus". Ceata de sfinți reprezintă aspectele divine ale chakrelor, care sunt integrate, toate, în Sahasrara. Ele reflectă calitățile divine, pe care inițiatul trebuie să le descopere, trecând de la ignoranță la cunoașterea divină: "Și-mi citeau de Dumnezeu/ Și pe Dumnezeu nu-l știu". Este o condiție indispensabilă, ce caracterizează "aleșii, cărora pasiunea de cunoaștere le-a prins toți ganglionii, iar șarpele le-a mușcat din leagăn călcâiul", minunată metaforă cu care Lovinescu își încheie volumul *Interpretarea esoterică a unor basme și balade populare românești* (p.202). Ganglionii reprezintă, desigur, plexurile nervoase corespunzătoare chakrelor sistemului subtil (v. serialul *Corpul nostru energetic*).

Stâlpul de piatră este, evident, canalul Sushumna din coloana vertebrală. Kundalini e încuiată la baza acestuia: "Jos la cheia raiului/ În stâlp piatră mi-e ncheiat".

Saltul, zborul sfinților semnifică ascensiunea. Mai întâi însă e necesar ca aceste entități ce guvernează chakrele să o elibereze pe Kundalini, iar aceasta presupune în prealabil cunoașterea divină (al cărei sediu e tot jos, în chakra Swadisthan stângă):

*"Jos mai jos că se lăsa/ Pe stâlp de piatră cădea;
Când acolo c-ajungea/ Cărți pe brațe că-și lua,
Și citea, proorocea".*

După dobândirea cunoașterii, chakra cu patru petale a Muladharei de la baza coloanei se deschide, eliberând energia dumnezeiască a lui Kundalini (de fapt Duhul Sfânt, care îi ilumina pe prooroci, de unde și dese referiri la proorocie):

*"De trei zile și trei nopți,
Stâlp de piatră în patru crapă/ Iată Dumnezeu că scapă".*

În fine, "jos la țară duce-m-oi" se referă la elementul Pământ care e asociat Muladharei, cea mai de jos chakra.

În serialul publicat în revista *YOGA SPONTANĂ* s-a arătat că al nouălea Avatar, Iisus Christos, stăpânește Agya chakra, situată în centrul frunții ("al treilea ochi" cum i se spune în India). În basmele cosmologice românești se poate citi (apud *Dacia...*, p.49): "Sfântul Soare este Fața lui Christos, Ochiul lui Dumnezeu". În acest sens, amintim și una din încercările la care Spânul îl supune pe Făt-Frumos, trimițându-l să aducă nestemata strălucitoare ca soarele din fruntea cerbului, ce era lepădată la șapte ani odată (aluzie la cele șapte chakre, la cele șapte etape pe care le parcurge Kundalini).

Agya chakra este un pasaj extrem de dificil. Aici se intersectează cele trei canale. Ea e situată între baloanele ego-ului și superego-ului. E poarta, trecătoarea cea îngustă ce duce la Împărăția Cerurilor, despre care vorbea Iisus, stăpânul Agyei, care se desemna prin această metaforă cu semnificație precisă. Ea e amintită adeseori în tezaurul folcloric al memoriei colective. Harap-Alb e trimis să aducă Apă Vie și Apă Moartă de unde se bat munții în capete. Cele două feluri de apă reprezintă contrariile, energia ce curge prin canalele laterale: canalul stâng, al inerției (Apa Moartă) și canalul drept, al acțiunii (Apa Vie). În încercarea sa eroul e ajutat de o pasăre, simbolul Duhului Sfânt, adică al lui Kundalini. Munții ce se bat în capete sunt extremitățile superioare, proeminente, ale canalelor laterale: ego și superego (v. mai jos, *Lostrîța*).

Lovinescu vorbește în altă parte de "ultima incintă a Raiului,... unde se găsește Poarta Strâmtă"; "porțile strâmte, punțile de trecere, păzite de cei ce au realizat o inițiere regală"; "centrul ocupat de contemplativii puri, desăvârșiții unei inițieri"; "păzitorii sunt entități mitice" (*Interpretarea ..., p.18*). Dar nu poate face conexiunile necesare.

Tot în basmele cosmologice (apud *Dacia...*, p.49) se arată: "Pământul e Sfânta Maică. Pământul este o insulă de argint cu osie de aur. Focul este Împărat, Apa este Împărăteasă. Pământul e înconjurat de ape. Deasupra sunt Ape, dedesubt sunt Ape". În această descriere sintetică se regăsesc cele trei chakre inferioare. Muladhara ocupă extremitatea inferioară (Pământul). Chakrele superioare ei sunt numite Împărat și Împărăteasă: imediat deasupra este Swadisthan chakra simbolizată de Foc (Împăratul); mai sus se află Nabhi chakra, ce reprezintă Apa (Împărăteasa). Insula este Muladhara sacrum în care e încapsulată Kundalini (ca pe o insulă). Canalul stâng, Ida nadi (argintul) pornește din Muladhara. Osia de aur e canalul central Sushumna, a cărui bază e Muladhara (Pământul).

În sanscrită, Mula = suport, Adhara = rădăcină. În fapt, e rădăcina întregului sistem subtil, adică a Copacului Vieții. Semnul Muladharei e swastika, numită Steaua Polară: "swastika... indică de asemenea pe cât de precis posibil, situarea Țpolară a acestui Centru" (*Dacia...*, p.46); "Swastika

clavigeră... pecete a Polului (*Interpretarea...*, p.65). "Steaua Polară este... Stejarul Câmpului" (*Dacia...*, p.49). În acest centru, pe care îl consideră a fi (în basmul Harap-Alb) Grădina Ursului (Grădina Polară), Lovinescu vede locuind aspectul feminin, Țășutul de Shakti" (ibid., p.84). Într-adevăr, după cum am văzut, în Muladhara sacrum rezidă Kundalini, reflectare la nivel uman a lui Adi Shakti, Zeița Primordială.

Nabhi chakra se află în centrul zonei abdominale a Vidului, Oceanul Iluziilor, Nabhi și Vidul au culoarea verde. Nabhi e guvernat de Vishnu și de Shakti a sa, Lakshmi. Vishnu plutește pe Oceanul primordial, susținut de șarpele uriaș Shesha. Din frazele confuze ale lui Lovinescu (*Dacia...*, p.84), am putea deduce, cu bunăvoință, că în Ostrovul Verde își au reședința Vishnu și Shakti a sa.

În *Dacia hiperboreană* (p.92), Lovinescu constată relația ce există între personajele fabuloase (ce-l vor ajuta pe Harap-Alb să-și atingă țelul) și elemente: Flămânzică (Pământ), Gerilă (Foc), Setilă (Apă), Păsări-Lăți-Lungilă (Aer). Să-l ajutăm să întregască enumerarea cu atributul lipsă al lui Ochilă (Lumina). Vedem în aceasta, parcurgerea de către Kundalini a chakrelor corespunzătoare acestor attribute-elemente: Muladhara, Swadisthan, Nabhi, Anahath,... Agya..., respectiv învingerea dificultăților pe care acestea le pot ridica în calea energiei subtile. Ultima încercare: fata de împărat se prefacă în pasăre (arhetip spiritual, aici Kundalini) și se ridică în înaltul Cerului (Sahasrara). Prinderea acesteia reprezintă cucerirea țelului suprem, deci unio mystica între manifestarea masculină (Atman) și cea feminină (Kundalini). Acestea sunt, la rândul lor, reflectarea principiilor cosmice primordiale: Tatăl (Sada-Shiva) și Mama Divină (Adi Shakti).

Simbolismul nunții cosmice este admirabil descris în balada populară a *Mioriței*. Aici, moartea reprezintă starea de Samadhi, unirea cu Absolutul. Eliade arată că "numeroși autori români au recunoscut... această nostalgie a reintegrării cosmice", apreciind că "într-adevăr, balada reprezintă, pentru cultura românească, în același timp o problemă de folclor și de istorie a spiritualității populare și un capitol central în istoria ideilor". El respinge "interpretări fanteziste, ca de exemplu cea a lui Th.D. Speranția, care vede în *Miorița* Țun mit sau o legendă rituală Țde origine egipteană, făcând parte Țdin cultul cabirilor" (*De la Zalmoxis...*, p.227-228). "Diaconu vedea în baladă... Țun rest de poezie... înfățișând împreunarea sufletului ciobănesc cu imensitatea cosmică, un strat poetic anterior adaptării sufletului daco-roman la valorile creștine" (ibid., p.231). Lucian Blaga "descifra în baladă semnificații mai profunde, care nu erau sesizabile decât de la un anumit nivel speculativ". Concluzia lui Eliade e că "balada *Miorița* este ea însăși rezultatul unui proces creator... care, la o anumită epocă, a efectuat transmutația unui comportament ritual primar într-o capodoperă poetică, încărcată de semnificații noi și purtătoarea unui mesaj mai bogat și mai Țelevat" (ibid., p.233).

Citatele ce urmează provin din varianta dată de Vasile Alecsandri. De la bun început suntem preveniți că ne aflăm

"Pe-un picior de plai,/ Pe-o gură de rai".

Spre deosebire de cei ce au văzut aici doar o metaforă poetică, Eliade observă că "intri în cu totul altă lume" care "nu are nimic de-a face cu riturile funerare... În *Miorița* universul întreg este transfigurat. Suntem introduși într-un cosmos liturgic, în care se săvârșesc Mistere. Lumea se revelează Țsacrată... concepte specific creștine nu sunt atestate în *Miorița*" (p.246). Citim mai încolo:

"Să le spui curat/ Că m-am însurat

C-o mândră crăiasă/ A lumii mireasă...

Soarele și luna/ Mi-au ținut cununa...

Preoți munții mari,/ Păsări lăutari

Păsărele mii/ Și stele făclii!"

Crăiasa este energia feminină Kundalini; a Lumii Mireasă e Adi Shakti, simbolul Fecioarei Divine (Gauri), corespondent cosmic al lui Kundalini. Soarele și luna reprezintă canalele laterale, iar cununa e Sahasrara. Preoții-munți sunt simbolurile geografiei sacre, de fapt, aspectele divine masculine ce guvernează chakrelor, în timp ce păsările reprezintă puterile lor feminine (Shakti). Stelele sunt corespondențele cosmice ale chakrelor, iar făclia e simbolul energiei spirituale atotpătrunzătoare (Paramchaitanya).

Eliade (ibid., p.247 și nota 49) arată: "Ca o nuntă au fost interpretate de misticii și teologii creștini agonia și moartea lui Christos. Este suficient să amintim un text de Sfântul Augustin în care Christos Țca un nou mire... vine în patul nupțial al crucii, și urcând în el săvârșește nuntă" (cf. Sf. Augustin, *Sermo suppositus*, 120, S (*In Natali Domini*, IV)". Este, deci, o transcendere a eroului baladei către nemurire, o învingere a morții, dobândirea prin Yoga a stării de unire permanentă cu Dumnezeu. Aceasta îi permite, arată Eliade, "să triumfe asupra propriului destin" (ibid., p.248).

Lovinescu semnalează o serie de fragmente ale cunoașterii cosmologice conținute în legendarul românesc, dar nu e în stare să le interpreteze corect (*Dacia...*, p.49-50). Explicațiile noastre sunt încadrate de acolade { }:

"Focul {Kundalini} vine de la Dumnezeu {ca reflectare a Sfântului Duh}. Dumnezeu stă în el; el e Dumnezeu. Pământul {Muladhara, v. mai sus} se sprijină pe patru piloni {cele patru petale ale Muladharei} și o osie {coloana vertebrală; canalul central, Sushumna}. Osia se reazemă pe un Balaur care se încolăcește în jurul ei {Kundalini încolăcită în jurul său, în osul sacru de la baza coloanei vertebrale}. Pământul e vegheat la cele patru colțuri de patru Serafimi {cele patru calități sacre ale zeității ce guvernează Muladhara: puritate, inocență, înțelepciune, bucurie}. În centru e un Munte pe care stă Dumnezeu {muntele sacru, sediul lui Kundalini, cunoscut în geografia sacră}. În centru este o fântână {Kundalini ca "apă vie"; v. mai jos}. Cerul {Sahasrara, Împărăția Cerurilor} este susținut de șapte piloni {cele șapte chakre} păziți de șapte îngeri {cele șapte zeități ale chakrelor}. Cei șapte îngeri veghează asupra lungimii, lățimii, adâncimii, înălțimii și centrului Cerului {calitățile chakrelor se regăsesc integrate în Sahasrara/Cerul}. Pământul este înconjurat de Apa Sâmbetei {osul sacru, conține apa vie a lui Kundalini}. Apa Sâmbetei este matca tuturor apelor {aici este originea celor trei canale, ca niște râuri}. Acolo e Cetatea lui Dumnezeu {osul sacru} și Mărul roșu {roșul e culoarea lui Ganesha, stăpânul Muladharei}. Apele lumii ies din Mărul roșu, se răspândesc în lume și se întorc la Mărul roșu {Kundalini se ridică pe canalul central și coboară pe cele laterale}. Mărul roșu este Osia Pământului. El se găsește acolo unde e Buricul Pământului".

În legătură cu aceste ultime propoziții, Lovinescu citează dintr-o "colecție de ghicitori":

- Unde este Buricul Pământului?

-- În mine însumi; sau:

- Acolo unde sunt eu.

Pe Buricul Pământului e un Munte Sfânt. Pe Munte e o Mânăstire de maici {Kundalini e reflectarea Mamei Divine care e Sfântul Duh}. Dumnezeu trimite prin ele mesaje în Lume {activarea lui Kundalini, înseamnă conectarea cu Dumnezeu; toți profeții aveau energia Kundalini/Duhul Sfânt activ în ei, de aceea puteau primi mesajele lui Dumnezeu}. Acolo se găsesc Sfânta Miercuri, Sfânta Vineri, Sfânta Duminică {fiecărei zile a săptămânii îi corespunde o chakra și o divinitate: marți pentru Muladhara, miercuri pentru Swadisthan etc., luni pentru Sahasrara}. Lovinescu recunoaște în aceste sfinte "aspecte feminine de arhangheli planetari" (*Dacia...*, p.67). După opinia noastră ele sunt "puterile" feminine (shakti) ale celor șapte chakre (chakrele având, desigur, și corespondente planetare).

Am văzut că energia Kundalini este manifestarea la nivel uman a Puterii Divine Primordiale (Adi Shakti), care este Mama Sfântă. Ea se pogoară asupra fătului, la vârsta de două-trei luni. Trezirea ei e numită de indieni: "a doua naștere", termen folosit și de Iisus în convorbirea cu Nicodim (Ioan 3.3,5).

"Coborât-a coborât/ Maica Sfântă pe pământ.

I-a venit vremea să nască/ Și umbla din casă-n casă".

La o lectură simplistă vom vedea în aceasta simpla relatare a istoriei biblice despre nașterea lui Iisus, precum și recunoașterea Fecioarei Maria ca Avatar (încarnare divină pogorâtă pe pământ). Dar "casele" pot reprezenta chakrele, pe care le parcurge Mama Sfântă Kundalini, hărăzind a doua naștere.

Lostrîța, descântec de facere ușoară cules de prof. Vasile Popa de la liceul "Nicu Gane" din Fălticeni (apud Interpretarea ..., p.79-83) este în întregime o alegorie a trezirii energiei Kundalini:

"A fost odată/ O lostrîță de aur

Chicată/ În apă sărată,

În apă băhlită,/ De mълuri mълită.

Apă întunecată,/ De stълnci încongiurată".

Lostrîța de aur aflată în apa sărată e simbolul lui Kundalini (feminină ca și lostrîța). Sarea reprezintă elementul Pământ (de mълuri mълită), deci Muladhara sacrum ce conține inițial energia în stare latentă. Apa întunecată, de stълnci încongiurată e osul sacru în care e închisă Kundalini.

"Lostrîța se chinuia,/ Tot în sus sărea,

Rău se fărâma,/ Și nici că putea

Din baltă să iasă/ La apă aleasă,

Din iaz să s-arunce/ La apă mai dulce".

Energia Kundalini dorește să se ridice pe Sushumna (tot în sus sărea), să iasă din osul sacru (din baltă să iasă). Baltă, iazul, pot avea aici și o altă semnificație: canalul central este întrerupt pe porțiunea abdominală (Vidul, Bhava Sagara adică Oceanul iluziilor; v. mai jos "apele ce mint"). Intr-adevăr, parasimpaticul prezintă o discontinuitate între nervul vag și plexul solar. Tendința sa e să ajungă în Împărăția Cerurilor (Sahasrara) - "apă aleasă". Performanța nu e posibilă decât cu ajutorul Mamei Divine (Adi Shakti) care îi va permite accesul la cele trei canale (trei tei) ale Copacului Vieții, deschizând chakrele (frunza-nfrunzită și floarea-nflorită):

"Dar norocul ei/ Că pe sub trei tei

Cu frunza-nfrunzită,/ Cu floarea-nflorită

*Precista trecea,/ Mări c-o vedea,
Și se-nduioșă/ Și așa grăia:
- Lostrită, lostrită,/ Dragă copchiliță,
Nu te chinui/ Nu te necăji,
Gura n-o căsca,/ Sufletul nu-ți da,
Că eu oi vrăji,/ Stâncile-oi urni,
Și tu îi scăpa,/ Și te-i bucura.*

Cei ce practică Yoga Spontană (Sahaja Yoga) știu că, în zilele noastre, activarea lui Kundalini se poate obține - grație lui Shri Mataji Nirmala Devi - în răstimpul a câteva minute, fără asceză, fără chinuitoarele posturi (Asana) și fără exerciții de respirație (Pranayama): "nu te chinui, nu te necăji, gura n-o căsca, sufletul nu-ți da". Câtă deosebire față de Yoga clasică!

Referindu-se la trezirea lui Kundalini prin metoda clasică, Lovinescu consemna pe bună dreptate, despre trezirea lui Kundalini: "Operația izbândită (este cea mai grea Țperformanțat' din lume) aduce decon condiționarea, perfecțiunea, starea de zeu, în creștinism de înger" (*Interpretarea...*, p.189).

Eliberarea energiei Kundalini aduce cu sine starea de bucurie, de beatitudine ce caracterizează extazul sfinților: "și tu îi scăpa, și te-i bucura".

*Măicuța se frânge,/ Stâncile le-atinge;
Stâncile surate,/ Stâncile curate,
Se uită mirate/ Și se dau deoparte.
Lostrita că trece/ Către apă rece".*

Mama (Maica, în slavonă; Mataji, în sanskrită) Preacurată (Precista, în slavonă; Nirmala în sanskrită) va urni stâncile.

"Aceste două stânci Țsuratet' sunt fără îndoială cele două stânci sau munți, care se bat cap în cap în basme, în momentul lor de încheștare, pe care o Țdesfacet' Maica Domnului, sau stâncile Symplegade, care opresc la Dardanele trecerea navei Argo spre Colchida, unde se află Lâna de Aur. E puterea Cheilor întrebuintată în toată strălucirea ei de către Mama cerească" (*Interpretarea...*, p.81). Recunoaștem, cu ușurință, pe Kundalini (nava Argo) și Sahasrara (Lâna de Aur; v. mai sus simbolismul aurului).

Stâncile sunt ego-ul și superego-ul. Ele devin "curate" numai după ce au fost atinse de Mama Divină. În urma acestei purificări aplicate chakrei Agya, ego-ul și superego-ul se dau deoparte lăsând să treacă "lostrita", deci Kundalini, reflectare în ființa umană a Mamei Sfinte, dar și simbol al lui Iisus, născut de aceasta (peștele e simbolul christic al mântuirii), ambele manifestări divine fiind stăpâne asupra chakrei Agya.

*"Stâncile curate,/ Se uită mirate/ Și se dau deoparte.
Lostrita că trece/ Către apă rece,
Lostrita se duce/ Către apă dulce".*

Lostrita trece către "apa rece" - evident, briza răcoroasă sau apa vie (v. alegoriile respective), deci Kundalini a trecut de Agya și a ajunsă în Sahasrara, unde se manifestă în acest fel. "Ape reci de munte - substituit în lumea noastră a apelor cerești" (ibid., p.81). Puterea Cheilor (aici și cu sensul de "trecătoare printre munți", deci Agya) încrucișate (canalele laterale se încrucișează în Agya, la nivelul chiasmei optice, intersecția nervilor optici), formează swastika clavigeră, simbol al Fiului Divin. Descântecul urmează astfel:

*"Dar cum a scăpat/ De lacul sărat,
Cu ape ce mint/ Lostrita de-argint,
Și Maria noastră/ Să scape, să nască,
Pruncul să s-arate/ Pe maluri curate,
Viu și sănătos/ Ca de la Hristos".*

Pruncul este Atman (Sinele, Spiritul uman), iar malurile curate semnifică Sahasrara, Împărăția Cerurilor, limanul întregii lucrări, destinația ultimă a lostritei-Kundalini. Aici e vorba de "a doua naștere" (Ioan 3.3,5) alt nume dat Realizării Sinelui (activarea lui Kundalini, atingerea stării de Yoga).

Finalul, reafirmă necesitatea lucrării divine a Mamei Universale, ca soluție supremă (leac):

"Descântecul de la mine,/ Leacul de la Maica Precista".

Spicuim din concluziile lui Lovinescu la acest "descântec": "Terminologia e de cea mai înaltă calitate inițiativă... ne arată transcendența ezoterismului în care se integrează descântecul... Descântecul trece de la universal la individual și de la general la particular... Ceea ce arată că se cunoaște de către deținătorii tradiției, așa-zise populare, analogia dintre macrocosm și microcosm" (ibid., p.82).

Lovinescu (*Dacia...*, p.55) descifrează în legenda meșterului Manole, miracolul trezirii lui Kundalini. Soția lui Manole, Florica, reprezintă aici pe Shakti, zidită în fundația edificiului - Muladhara sacrum, nodul vital. Ea trebuie să permită afirmarea celor șapte centre, pe care Lovinescu le identifică prin cei șase meșteri plus Manole, ca Sahasrara. Scările simbolizează coloana vertebrală (inclusiv ascensiunea lui Kundalini, am adăuga noi). Aripile pe care și le făuresc sunt o aluzie la suflul resimțit ca manifestare a lui Kundalini. Fântâna în care se transformă conține, desigur, Apa Vie (v. mai jos).

REPREZENTĂRI ALEGORICE

În tradiția multor popoare, corpul energetic subtil este considerat a fi Arborele Vieții, pe când energia subtilă Kundalini este reprezentată alegoric de un șarpe, e asemănată cu un foc, sau e numită apa vie, iar manifestarea sa este percepută ca un suflu de origine divină (Duhul lui Dumnezeu în Vechiul Testament; Sfântul Duh în Noul Testament; Ruh în Coran; Paramchaitanya, în scrierile sfinte indiene, Pneuma, în limba greacă, Spiritus în latină etc.).

ARBORELE VIEȚII

Pomul, axul vertical, axis mundi, sunt tot atâtea metafore pentru sistemul energetic subtil al lui Kundalini. La fel crucea (simbol al copacului) cu trei dimensiuni (trei canale): are șase vârfuri plus centrul, deci șapte chakre.

Tema Arborelui Vieții nu-i este străină lui Lovinescu (*Interpretarea...*, p.67,105): "Obiectul central, cu deamănuntul studiat în basmul românesc, este Pomul Vieții... Este Arborele Unității." De unde concluzia: "Ambianța românească precreștină era de natură Primordială".

"Cei trei copaci ai Paradisului, Pomul Vieții, de o parte și de alta cu Arborele Cunoașterii Binelui și Răului bifurcat, sau cei trei curenți subtili principali leagă lumea noastră de lumea cerească" (loc. cit.).

Iată cum ni se dezvăluie simbolismul corpului subtil în *Povestea viei*: De trei ori câte nouă ani a umblat Dumitru în căutarea Arborelui Lumii. "Când a dat să intre în ogradă s-a izbit de Pomul Lumii. Nu se vedea dar îl simțea... A sărit în sus. Cum a sărit, parcă într-o clipă i s-au deschis ochii, alții decât cei pe care îi avea. A văzut Pomul Lumii... întors cu vârful în jos, cu rădăcinile în aer... Și a început să plângă de bucurie". Lovinescu comentează: "Așadar putem străbate toate zărilor, *aqrabu min chabliward*, cum spune *Coranul*, Țmai aproape decât vena jugulară... Este semnificativă indicația că Axul Lumii trebuie căutat în măracinișul nostru, în părțile cele mai părăsite, mai încălcite din ființa noastră, mai părăginite, cum le arată casa și ograda lui Dumitru. Fiind ascuns, nu devine vizibil decât atunci când îl pipăi pentru prima oară, când Țluminile s-au deplasat în tine, cum spun cabaliștii, și-l vezi cu vârful în jos și cu rădăcinile în Țarie, așa cum se oglindește în lumea noastră" (*Interpretarea...*, p.120-121). Conștient de rostul existenței umane, autorul explică în alt loc (p.95-96): "Țatăl ceresc... l-a făcut pe om, a cărui misiune este să elibereze scânteia olimpică din centrul său... Inițierea în Mistere avea aceasta ca principală Țintă... Operația este numită în Kabala ȚMakifim', *deplasare a luminilor*, ceea ce era inferior se transmută în superior... Omul autonom devine un arbore inversat, cu rădăcinile în cer".

Cele de mai sus concordă perfect cu conceptele yoghine:

- corpul subtil, energetic, este reprezentat în Yoga asemenea unui *arbore răsturnat*, cu coroana în pământ și cu rădăcinile în aer;
- canalul evoluției spirituale, Sushumna, corespunde sistemului nervos parasimpatic sau *autonom*;
- cei de *trei ori câte nouă ani* de căutare semnifică activarea succesivă a celor *trei canale* și a celor *nouă* chakre;
- sistemul subtil este *invizibil*: nu poate fi evidențiat anatomic (deși ne folosim de repere anatomice pentru a poziționa aproximativ centrele energetice și canalele); în schimb, manifestarea energiei subtile se *simte* (v. alegoria suflului divin);
- *saltul*, care determină *deschiderea ochilor*, reprezintă trecerea la o nouă stare (Yoga) prin *ascensiunea* energiei Kundalini, și presupune *dobândirea unei noi conștiințe* (conștiința vibratorie), dar și *schimbarea opticii* asupra lumii, modificarea priorităților;
- *deschiderea altor ochi decât cei pe care îi avea*, este totodată o aluzie la activarea chakrei Agya ("al treilea ochi", v. mai sus).
- *bucuria imensă* resimțită este o consecință cunoscută a dobândirii stării de Yoga.

ALEGORIA ȘARPELUI

O formulă arabă spunea: "*kâna el-insana hayyatan fi-l qidam*", adică "omul a fost altădată șarpe" (apud Interpretarea ..., p.150).

Despre simbolul șarpelui, Ernst Junger (*Approches, drogues et ivresses*, p.322) făcea următoarele reflecții: "Când șarpele se înfășoară și de desfășoară în fața ochilor noștri, este mai mult decât o întâlnire episodică. Zarathustra iubea șarpele; îl considera ca cel mai înțelept dintre animale. Nu se poate să se fi gândit la șarpele lumii empirice, animalul pe care-l cunosc și-l descriu anatomistii și biologii. A trebuit să presimtă o altă inteligență și o altă ființă decât aceea ce apare în natură. În șarpe trăiesc, de fapt, viclenia și înțelepciunea mamei Natură, dar nu mai viguros decât în orice altă creatură. Aceasta nu explică spaima și venerația pe care le suscită în orient și în occident, rangul care-l ridică deasupra capetelor zeilor și regilor și-i repartizează un loc la picioarele crucii... Ce lucrează aici este un principiu diferit și mai puternic, care până în timpul nostru a prezervat și conservat puterea sa imediată de surpriză... Nu este puterea originară, ci o putere adusă prin evoluție... În acest, sens șarpele este un stâlp-frontieră" (apud Interpretarea..., p.143-144). Pasionat de alchimie, Lovinescu (ibid., p.146) compară șarpele cu "mercurul radical, reprezentat printr-un triplu șarpe" (de fapt, cele trei canale).

Mai sus am avut ocazia să vorbim de relația dintre Kundalini, Insula Șerpilor, șarpele-zeiță Glikon. Revenim cu alte exemple din istoria antică a acestor locuri.

Caduceul lui Hermes ce apare pe monedele dacice cu legenda ARMIS sau SARMIS BASIL, simbolizează perfect sistemul subtil: o tijă verticală (Sushumna, coloana vertebrală), în jurul căreia sunt înfășurați doi șerpi (canalele laterale, Ida și Pingala), întretându-se în puncte nodale (chakrele, ce au proiecții pe toate cele trei canale). "*Armis* și *Sarmis* par să fie identice cu *Hermes*. Valerius Flaccus, unul din preoții însărcinați cu păstrarea cărților sibiline, vorbește în *Argonauticele* sale de un rege scit *Armes*, adorat ca zeu, care devenise celebru prin iscusința sa de a fura cirezile de boi și turmele de oi ale vecinilor săi... anecdotă similară cu mitul lui *Hermes*, furând boii lui Phoebus. Capitala Daciei era *Sarmisegetuza*" (*Dacia...*, p.46). Credem că aici se află cheia enigmei ce-l preocupa pe Eliade (*Istoria...*, p.171): "Cât despre *Țhermes*, care, după Herodot, era cinstit exclusiv de către *Țregit*, adică de aristocrația militară, el este greu de identificat". Pista unei divinități solare, cercetată de savantul român "nu lămurește deloc teologia *Țregalăt* menționată de Herodot". Iată însă că monedele amintite mai sus pun în evidență relația dintre casta sacerdotală regală (*Sarabos tereos*) și *Hermes-Sarmis*: SARMIS BASIL (regele).

Dansatoarele trace se remarcă prin aceea că "în mâini țineau șerpi consacrați lui Sabazios, pumnale sau tirsuri" (*Istoria...*, p.170). Tirsul, toiag pe care erau încolăciți curpeni de viță de vie, simbol al lui Dionysos-Sabazios, reprezintă o altă alegorie a lui Kundalini, înrudită cu șarpele și caduceul.

Este bine cunoscut faptul că stindardul dacilor reprezenta un lup cu corp de dragon (Vasile Pârvan, *Getica*, p.519 sq.). Preluarea stindardului prevăzut cu *draco* în armatele romane ale Imperiului de Jos se datora, foarte probabil, unei influențe a dacilor sau parților (*De la Zalmoxis...*, p.29).

Folosirea șarpelui-dragon pe stindardul dacilor ar putea dovedi că, la origini, erau un popor de inițiați în secretele energiei Kundalini simbolizată de acesta. Cităm în acest sens pe Eliade (*De la Zalmoxis...*, p.144, nota 24): "Merkelbach arată că animalul figurând pe stindarde trebuie să fie pus în relație cu miturile de origine ale anumitor popoare din antichitate. Altfel zis, urmând stindardul, armata reactualizează evenimentul mitic al întemeierii națiunii".

În reprezentările artistice, șarpele edenic apare încolăcit în jurul trunchiului Arborelui Vieții.

Mitologia creștină ni-l prezintă pe Sfântul Gheorghe, călare pe un cal de foc, înfigând lancea și ținându-l de pământ pe Dragon. Lovinescu comentează: "Sfântul Gheorghe și Balaurul, antagoniști în ochii celor ce privesc din afară... sunt în realitate complementari pe verticală" (*Interpretarea...*, p.87). Și aici este evidentă identitatea balaurului (dragonului), animal fabulos, cu Kundalini. Calul de foc (focul fiind altă alegorie a lui Kundalini, v. acolo) e simbolul lui Kalki, stăpânul Sahasrarei (fontanela craniană), locul pe unde energia divină pătrunde în fetusul uman (v. mai sus). Lancea desemnează năpustirea lui Kundalini prin coloana vertebrală (lancea) și fixarea acesteia în sacrumul Muladharei (balaurul e ținut astfel de Pământ, elementul Muladharei). De altfel, Lovinescu, vorbind de sădirea seminței ca "imitație a fulgurației primordiale a Soarelui spiritual creator de lumi", îl amintește pe Sf. Gheorghe călare pe cal. Corespondențele cu cele arătate de noi nu lipsesc. Gheorghios (gr.) semnifică "lucrător al pământului". "Apollo omorând pe Python, fiul mălului, prin sădirea unui pom determină un ax vertical pe întinderea Gaiei, făcând să răsară la suprafață un punct pe un plan de existență, care printr-o amplificare vibratorie va face să treacă o latență de la potență la act" (ibid., p.87). Or, știm că energia Kundalini e de natură vibratorie. Amplificarea ce transformă latența în potență, duce la Realizarea Sinelui, la trezirea conștiinței vibratorii.

Privitor la simbolica șarpelui, Lovinescu (*Interpretarea...*, p.142-170) analizează balada populară *Mistricean*, pe marginea căreia face următoarele comentarii (observațiile noastre, între acolade { }): "Șarpele e ființa principală din balada românească pe care o studiem". Comparându-l cu "Axis Mundi, verticala care străbate și unește toate lumile prin centrul lor" arată că este calea necesară prin care Dumnezeu se coboară în lumea noastră {pogorârea lui Kundalini în făt}... Tot pe același drum se înalță la ceruri {ascensiunea lui Kundalini prin Sushumna}. Dar această coborâre este sacrificială {nu coborârea, ci ascensiunea, căci în Yoga clasică ea presupune asceza}, punctul de impact al verticalei cu orizontala... cavernă de metamorfoze {osul sacru}, pentru că în el Divinul se condiționează fără limitări {Kundalini}". Alte interpretări ale autorului fiind eronate, le vom trece cu vederea.

Balada debutează prin cuvintele:

*"Depart, vere, departe,/ Nici departe, nici aproape.
În buricul pământului,/ În mormântul Domnului,
La casele Leului,/ La curțile zmeului"*

În cele de mai sus, Lovinescu vede "Buricul Pământului... Omphalos, la care ajungi, spun sufiții, *la fi-l bari wa la fi-l babri*, nici pe uscat, nici pe apă, ci pe cărarea subțire, ca un fir de păianjen, care șerpuiește între ele". Credem că este o aluzie la o cunoaștere esoterică, în fapt, cunoașterea despre Kundalini, aflată în osul sacru din noi, deasupra Muladharei (Pământ) și dedesubtul Nabhi (Apa), pe cărarea îngustă a Sushumnei, nici departe, căci este chiar în noi, nici aproape, fiind inaccesibilă omului de rând. Amintim că sufismul reprezintă un curent esoteric islamic. "Mormântul Domnului" este aici crucea, cu un simbolism dublu: Arborele Vieții, dar și Agya chakra, etapă penultimă în ascensiunea lui Kundalini către destinația finală Sahasrara. Casele Leului și curțile zmeului sunt, desigur, denumirile altor chakre: să ne reamintim că leul e vehiculul zeiței Durga, ce stăpânește, în concepția yoghină, chakra Anahath; cât despre zmeu, ca entitate autohtonă, e greu de precizat la ce se referă.

Mai încolo apar unele versuri cu semnificație aparent bizară:

"Pui de șarpe sugă-mi-te,/ De sub talpa casei noastre",

indicând, după părerea noastră, prezența lui Kundalini în stare latentă (pui de șarpe) într-o poziție bazală: Muladhara "suportul rădăcinii" (v. mai sus).

Partea din baladă ce urmează e caracterizată de Lovinescu astfel: "Operația este yoghină și strâns legată de tehnicile deșteptării lui Kundalini":

*"Șarpele dac-auzea/ El era ca undrea, / Cu Mistricean că creștea.
Săvai, Mistricean de un an/ Și șarpele de un an!
Săvai, Mistricean de doi ani/ Și șarpele tot de doi ani!
Săvai, Mistricean de trei ani/ Și șarpele tot de trei ani!
Și crescură până la zece/ Și de zece nu mai trece!"*

"Pentru că e numărul indefinității matematice", comentează Lovinescu. Surprinzător, căci în alt loc (p.159) el remarcă: "de altminteri zece este reductibil la șapte în arborele sefirotic". Într-adevăr, aici este vorba de o "creștere", adică de ridicarea șarpelui Kundalini, treptat, prin cele șapte chakre. După cum am arătat mai sus, anii reprezintă parcurgerea succesivă a traseului subtil.

*"Șarpele-n coadă de lungă,/ Și-n căpățână se mărea
Iar trupul, mare se făcea,/ Aproape cât butea!
Zău, mi te apuca groaza!/ Loc sub talpă nu-mi avea!
De la zece ani pleca,/ De sub talpă eșea
Casa trei zile urla!/ El, mare, unde-mi mergea?
În buricul pământului,/ La mijlocul câmpului,
Pe cel drum cam părăsit,/ Cu negară acoperit/ Cu troscot verde învelit
În buricul pământului/ În inima câmpului.
El aici se-ncolăcea/ Pe Mistricean aștepta...
C-al lui era dăruit/ De când era copil mic".*

Odată ieșit de sub talpă (sacrumul Muladharei) șarpele Kundalini răscolește cele trei canale, de fapt întregul sistem (casa trei zile urla), dar destinația finală este Sahasrara, numită aici "inima câmpului" (într-adevăr, chakra inimii se proiectează exact în centrul Sahasrarei). Aici, Mistricean (Sinele, sau Atman) e așteptat de șarpe (Kundalini) având loc o unio mystica a celor două entități (atingerea stării de unire = Yoga, în sanscrită). Balada dezvăluie faptul că realizarea Sinelui (Yoga, trezirea lui Kundalini și unirea cu Sinele) constituie predestinarea oricărei ființe umane, de la naștere (al lui era dăruit de când era copil mic). Drumul cel părăsit, năpădit de buruieni, este Sushumna care străbate chakrele impure ale ființei umane nerealizate (v. mai sus *Povestea viei*).

"Șarpele se-ncolăcea/ După Mistricean să lua/ Șapte hotare-l gonea"

reprezintă, de asemenea, descrierea parcurgerii de către Kundalini a celor șapte chakre. Balada descrie cum șarpele

"Pe Mistricean îmbuca/ De la tălpi că mi-l lua"

"adică de jos în sus, în sensul în care parcurge Kundalini deșteptată organismul uman" observă, pe bună dreptate, Lovinescu.

Parcursarea de către șarpele Kundalini a celor șapte chakre e redată metaforic și în mitul șarpelui uriaș care păzea "porțile de fier" ale Dunării. Porțile sunt, desigur, chakrele, iar Dunărea e fluviul sfânt al energiei Kundalini și, totodată axa acesteia, Sushumna Nadi (în sanscrită "nadi" este râu, fluviu). Șarpele va fi tăiat în șapte bucăți, câte una în altă localitate (metaforă a parcurgerii etapizate a celor șapte centre subtile). Lovinescu face apropierea de trezirea lui Kundalini pe care (nu știm de ce) o consideră malefică. Totodată realizează existența geografiei sacre legate de prezența chakrelor și canalelor planetare, posibil a fi activate prin intervenția directă a Marilor Incarnări: "Pământul e un organism spiritual, subtil și corporal. El are linii de forță, noduri de putere care trebuiau dezlegate, canalizate, sublimite, resorbite (și nu distruse desigur), operațiuni supreme între toate rezervele Zeilor sau reprezentanților lor" (*Dacia...*, p.44). "Aceste localizări terestre, deși inaccesibile, nu sunt decât niște ogindiri în lumea noastră ale unor prototipuri cerești" (*Interpretarea...*, p.110). Ceea ce este în deplină concordanță cu concepția hinduistă care admite că Virata, Ființa Cosmică se reflectă la nivelul microcosmic (Pământ, ființa umană). De altfel, Lovinescu amintea în aceeași lucrare (p.15) de "inima Lumii" și de "corpul Adamului Cosmic", fiind de acord cu ipoteza că "era în adevăr în antichitate, ceea ce s-ar putea numi o geografie sacră, sacerdotală... *Timeu* al lui Platon pare să conțină, sub o formă voalată, unele aluzii la știința despre care este vorba" (*ibid.*, p.201).

ALEGORIA FOCULUI

În *Povestea viei*, am văzut că lotusul Sahasrarei e asemănat cu Ulciorul bucuriei care stătea "în mijlocul nestematelor... și din el se răspândeau în toate părțile raze" (*Interpretarea...*, p.123). Petalele lotusului din acest centru sunt, într-adevăr, reprezentate ca niște raze de toate culorile, pornind din Brahmarandra. Descrierea sugerează "focurile" nestematelor.

Lovinescu (*ibid.*, p.128-130) trimite la o serie de detalii semnificative din cartea lui D.A. Vasiliu (*Focul Viu*, Studii de folclor, București, Ed.Casa Școalelor 1943) pe care îl consideră amintirea Rugului Arzător văzut de Moise pe Muntele Horeb. La fel, menționează răspunsuri date unor culegători de folclor: "Focul e fața lui Dumnezeu" (Vasiliu, p.109); "Focul ține cerul" (Elena Niculiță-Voronca, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, vol. I, part. IV-V, p.120), apreciind ca "afirmație care întrece în splendoare pe celelalte": "Văzduhul pe care coboară pasărea e foc". Dincolo de splendoarea pe care o remarcă autorul, noi vedem aici identificarea cunoscută (a două simboluri ale lui Kundalini: Duhul Sfânt ca pasăre și focul) pe care o regăsim la descrierea pogorării Duhului Sfânt ca limbi de foc asupra apostolilor și a Fecioarei Maria, în ziua de Rusali.

Multe din reprezentările artistice ale unor zeități din vechime, le arată purtând coarne, ca simbol al puterii. Arătăm că este vorba de puterea conferită de energia Kundalini. Astfel, pe un sigiliu descoperit la Mohenjo-daro, datând din mileniul al treilea, se observă un personaj așezat în clasică postură yoghină a lotusului; din cap ies trei fascicule de raze: cel central vertical, cele laterale curbate ca niște coarne. Numeroase zeități din Mesopotamia poartă "coarne". La fel e prezentat Moise în nemuritoare sculptură a lui Michelangelo. Este, de fapt, reprezentarea emanației unor raze luminoase (manifestări cunoscute ale energiei Kundalini - v. serialul despre Yoga și creștinism). Confirmarea acestei identități o aflăm într-o colindă (Monica Brătulescu, *La luncile soarelui*, antologie a colindelor laice, Ed. pentru literatură, București 1964; apud *Interpretarea...*, p.182, nota 11) unde putem întâlni versurile:

"Manule, Manule

**Nu mă săgeta/ Nici nu m-alunga/ Că eu ți-oi lua
Cele două coarne/ Cele două raze".**

ALEGORIA APEI VII

Locul sacru unde locuia Zalmoxis, era muntele (sau peștera) "socotit sfânt și așa îl și numesc. Numele lui este Kogainon, la fel ca al râului care curge pe lângă el" (Strabon, *Geografia* VII, 3.5).

Deși există mai multe ipoteze asupra localizării muntelui Kogaion (I.I. Russu, loc. cit.) se pare că majoritatea înclină să-l identifice cu vârful Omu.

Lovinescu a observat și el analogia între numele muntelui (vârfului) și cel al silabei sacre OM a hinduismului, făcând legătura și cu *Omólois*, numele sub care Saturn era adorat de Thessalieni. "Chiar pe vârful Omului (la 2550 m), este un *omphalos* uriaș de zece metri înălțime și douăzeci lățime. Este

Geticus Polus, numit de popor ȚOsia Lumii' și ȚBuricul Pământului'. În plus, Muntele Om este traversat de o grotă imensă care e una din cele mai mari din lume, în sensul că nu i s-a dat încă de capăt. A fost explorată pe vreo douăzeci de kilometri și atât" (*Dacia...*, p.35).

Lovinescu semnalează, în legende românești, o populație misterioasă (Blajini, Rohmani, Rahmani, Rucmani) : "Sunt Blajini, sunt Sfinți. Locuiesc la capătul Lumii, aproape de Apa Sâmbetei; toți sunt sihaștri; toți sunt preoți; țara lor se numește Măcărele (macăron nesoi, Insulele Preafericiților). Porțile Raiului sunt aproape... la Rohmani se găsește Apa Vie și Apa Moartă. Poporul sărbătorește și astăzi ȚPaștele Blajinilor" (*Dacia...*, p.40). Numele de Rohmani/Rahmani (Lovinescu îl consideră provenit de la Rama!) trimite la casta preoțească a Brahmanilor ("toți sunt preoți"). De altminteri, se știe că sihaștrii (isihaștii) practica Yoga (v. serialul "Yoga și creștinism", din revista YOGA SPONTANA) Raiul este Sahasrara; porțile sale alcătuiesc Agya chakra (v.mai sus). La capătul opus (capătul Lumii) se află Muladhara. Apa Sâmbetei este Kundalini. După cum am văzut mai sus, Apa Vie și Apa Moartă, reprezintă canalele laterale. Acești inițiați dobândiseră, prin Yoga, beatitudinea, erau preafericiți.

Legenda relatează despre un moldovean care i-a slujit unui Rohman timp de șapte ani (necesari deschiderii celor șapte chakre), în schimbul dezvăluirii secretului Apei de Foc (v. mai sus alegoria Focului).

Lovinescu face următoarea remarcă (*Interpretarea...*, p.67): "Complementarismul și strânsa solidaritate dintre Arborele Vieții și Apa Vieții constituie una din temele cele mai răspândite în simbologia universală... Influențele cerești se coboară de-a lungul Polului, al Axului vertical... pentru a se transforma, a se distribui la rădăcina copacului" (Mula adhara). În Cartea Facerii din Biblie, din Arborele Vieții din centrul Raiului izvorăsc fluviile (în sanskrită "nadi", canalele).

În *Povestea viei* (*Interpretarea...*, p.122-123) se descriu etapele realizării Sinelui, iluminarea treptată a canalelor și chakrelor: "După unsprezece crengi verzi, frunzele au început să fie de aramă strălucitoare... continuă să urce. De data asta frunzele erau de argint... Ajunsesse la crengile de aur. Trecu de ele și se află dintr-odată la crengi cu nestemate. În mijlocul nestematei, stătea Ulciorul Bucuriei... și din el se răspândeau în toate părțile raze...Văzu curgând în același timp Izvorul Bucuriei". Preasfântul îi spuse că el ar fi putut să fie "omul care să fi adus pe pământ Ulciorul Bucuriei și Izvorul Vieții, ca să fie dat oamenilor. Altcineva va face lucrul acesta". Alegoria este evidentă: crengile cu nestemate sunt etapa ultimă, Sahasrara. În centrul ei se află Brahmarandra (Ulciorul Bucuriei), deschiderea prin care se revărsă Kundalini, apa vie, care conferă bucuria, beatitudinea (Ananda, în sanskrită).

După ce sunt depășite primele unsprezece crengi (verzi, deci obișnuite), are loc o transcendere, căci încep să ni se dezvăluie elementele structurii subtile: frunzele de aramă, de argint, de aur și de nestemate, culminând cu Ulciorul Bucuriei, în care noi vedem o trimitere clară la Potirul sfânt al Graalului din ciclul arthurian al legendelor Mesei Rotunde. Cele unsprezece crengi pot fi o referire la etapa actuală a ciclului, era Peștilor, cea de-a unsprezecea (a douăsprezecea și ultima, fiind era Vărsătorului simbolizată de Ulciorul).

Lovinescu face o interesantă legătură între numele eroului din basm și cel al Sfântului Dumitru "izvorătorul de mir", deci cel ce revărsă "apa vie" a lui Kundalini (noi l-am numi Vărsător, simbol al erei celei noi, deci al lui Kalki).

Sahaja Yoghinii știu din proprie experiență că după ce a primit Realizarea Sinelui, cel inițiat poate la rândul său ajuta la emanciparea altora, trezindu-le energia Kundalini, așa cum se descrie în *Povestea găinușii de aur* (ibid., p.106--107). Gheorghe "reușise să realizeze în el însuși o purificare și o armonizare superioară stării lui anterioare". El trece "de la starea contemplativă la aceea de legătură directă cu dumnezeirea". Faptul că Dumnezeu îi dăduse dezlegare să dea sămânță din pom (al Vieții, deci să răspândească știința secretă), la oameni atât buni cât și răi "ca să se întindă în toată lumea", reprezenta "o adevărată investire a lui Gheorghe cu calitatea de Țgurut', adică de ajutor pentru purificarea altor spirite încarnate în oameni... După ce și-a lucrat pământul, adică și-a purificat spiritul (căci acesta este sensul ezoteric de Țlucrător al pământului' - Gheorghios, în grecește), i s-a dat sarcina de Țsemănător' cu toate implicațiile sale... Sămânța din care să crească" arborele.

ALEGORIA SUFLULUI DIVIN

Din cele mai vechi timpuri, se știa că trezirea energiei Kundalini se manifestă sub forma unui suflu. Pentru creștini este clasic exemplul zilei de Rusalii când Duhul Sfânt s-a manifestat ca un vânt puternic (Faptele Apostolilor 2.2). Atât Vechiul cât și Noul Testament conțin numeroase referiri la acest suflu. De altfel, "duh" înseamnă "suflare" fiind un cuvânt de proveniență slavonă (spiritus, în latină; pneuma, în greacă). Cei care practică Sahaja Yoga (Yoga Spontană) resimt o briză (adiere) răcoroasă ieșind din fontanelă și din centrul palmelor. Referitor la această formă sub care este percepută energia spirituală, Strabon consemna: "În scurt timp, Deceneu însuși a fost socotit pătruns de suflul divin, la fel cum am spus când am vorbit despre Zalmoxis" (*Geografia* VII 3.11; trad. Adelina Piatkovski și Felicia Vanț-Ștef). În balada *Miorița*, eroul cere să i se pună la cap trei fluieri, din trei

materiale diferite, care simbolizează suflul (vântul) ce animă cele trei canale (care se intersectează în cap, la nivelul chakrei Agya):

*"Iar la cap să-mi pui
Fluieraș de fag,/ Mult zice cu drag;
Fluieraș de os,/ Mult zice duios;
Fluieraș de soc/ Mult zice cu foc!
Vântul când a bate,/ Prin ele-a răzbate".*

Putem considera că fagul și socul reprezintă canalele laterale: pe cel stâng, latura emotivă (cel ce zice cu drag) și pe cel drept, solar, al acțiunii (cel ce zice cu foc). Fluierul de os este, evident, coloana vertebrală, osoasă, al cărei gol interior conține măduva.

Dan Costian